

Studijní a vědecká
knihovna
v Hradci Králové

U NÁS

Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje

po rekonstrukci

Knihovna v Urbanicích v novém

před rekonstrukcí

Redakční rada:

Mgr. Jana Benešová, Bc. Vladimíra Buchtová,
Ester Horáková, Bc. Kateřina Hubertová,
Mgr. Marta Lečková, PhDr. Olga Pitašová,
Mgr. Marta Staníková, Mgr. Eva Svobodová,
Markéta Tučková, Mgr. Vanda Vaníčková, Ph.D.

Korektury: PhDr. Božena Klabalová

Sazba, tisk: AD reklama, s. r. o., Trutnov

Vydává Studijní a vědecká knihovna
Hradecká 1250
500 03 Hradec Králové
tel. 494 946 200
<http://unas.svkhk.cz>

Inzerce přijímá redakce.
Za původnost a obsahovou správnost ručí autor.
Nevyžádané příspěvky se nevracejí.

Toto číslo vyšlo 15. 3. 2018
MKČR E 14191
ISSN 0862-9366

Copyright 2018 SVK HK
Všechna práva vyhrazena. Žádná část nesmí
být reprodukována, uchovávána v rešeršním
systému nebo šířena jakýmkoliv způsobem
bez předchozího písemného souhlasu vydavatele.

KONTAKTY

**Studijní a vědecká knihovna,
Hradecká 1250, 500 03 Hradec Králové**

Telefonní ústředna: 494 946 200

Reditelství: 205

Public relations: 203

Oddělení služeb knihovnám: 224

Meziknihovní služba: 219

OBSAH ČÍSLA

OBSAH

Na slovíčko

Rok 2018 ve znamení elektronických zdrojů
a služeb v knihovnách 3

Šumné knihovny

Nový Hrádek v soutěži o knihovnu roku 4
Knihovna Jičínka 2017 5
Byla malá, ale naše. Už nebude... MALÁ!!! 6
Knihovna v Dolní Kalné je tu pro čtenáře 7
Odborná knihovna Oblastní nemocnice Náchod, a. s. 9

Naše téma

Jedno kliknutí otevírá svět 11
Národní knihovna ČR doporučuje... 12
Databáze ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové 15
Volně dostupné elektronické informační zdroje:
odborné informace pro všechny 17
Informace státní a veřejné správy 18

Nové trendy

Ministerstvo kultury vydalo Standard pro dobrý knihovní fond 21
Ochrana osobních údajů v knihovnách (GDPR) 24
Znáte projekt FriendlyVox pro knihovny? 25

Zaujalo nás

E-sborník z bibliografického kolokvia a další nové
publikace s tematikou bibliografie 27
Knihovny Jičínka na facebooku 27
Kniha do vlaku aneb Čtení na cesty... 28

Jak na to

Jak vyplňovat knihovnickou statistiku a nedělat chyby 28

Stalo se

Jarmark zvaný knihovnický 31
KKK aneb KKK 2017 32
Za oponou knihovna 33
Křest knihy Obec Mokré 34
Den pro dětskou knihu 2017 35
Zámeček plný knih: knižní veletrh nejen odborné literatury
ve Východočeském muzeu v Pardubicích 37

Okénko

Severská literatura v českých překladech 38
Dvě knihovny na pobřeží Finského zálivu 40

Doporučujeme do vašich fondů

Dříve narození napsali knížku 42
Vypravěčka 44

Z knihovnických organizací

Frankofonní klub v rámci Svazu knihovníků a informačních
pracovníků ČR obnovuje svoji činnost 45
SKIP ČR a SKIP Východní Čechy v roce 2018 47

Z dějin knihovnictví v našem kraji

Vývoj systému regionálních funkcí na Rychnovsku 47
Regionální funkce v oblasti Kostelec nad Orlicí 49

Tipy a náměty

Internetový časopis Místní kultura představil
knihovny v Královéhradeckém kraji 50

Obálka:

Knihovna v Urbanicích v novém
Motto a logo kampaně roku 2018 – e-zdroje a služby v knihovnách

Foto nad Do čísla příspěli:

Místní knihovna v Radimí, Knihovna Jičínka 2017

Fotografie použité v tomto čísle jsou z archivů jednotlivých
knihoven nebo z jejich webových stránek.

NA SLOVÍČKO

Rok 2018 ve znamení elektronických zdrojů a služeb v knihovnách

Andrea Součková

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, máte před
sebou první číslo letošního roku a i tento rok
přinese řadu novinek.

Už v minulém čísle zpravodaje jsme avizo-
vali, že rok 2018 se ponese v duchu elektronic-
kých zdrojů a služeb v knihovnách. Jedná se
o téma poslední roční krajské kampaně, které
bylo stanoveno Konceptí rozvoje veřejných
knihoven Královéhradeckého kraje na léta
2014–2018. O potřebě propagace této proble-
matiky, ať už mezi veřejností, či knihovníky
není třeba dále diskutovat... Velká část malých
knihoven v České republice stále není automa-
tizovaná, nemá svoji webovou stránku ani svůj
online katalog... Ačkoliv se každým rokem
situace zlepšuje, lze konstatovat, že knihovny
v tomto směru nejsou dostatečně flexibilní. Po-
zitivní vývoj lze sledovat také v každoročně se
zvyšujícím počtu knihoven, které podporují ko-
munitní aktivity města či obce pořádáním různých
kulturních a vzdělávacích akcí, ovšem ani to není
zárukou úspěchu ve snaze udržet si své uživatele,
nebo dokonce ve snaze získat nové... Zejména
pro mladší generaci, která každodenně využívá
možností, jež poskytují moderní informační a ko-
munikační technologie, je nabídka zdrojů a služeb
knihoven v elektronickém prostředí velmi důležitá.

Ve zpravodaji se budeme věnovat tématu kraj-
ské roční kampaně jako tradičně v rubrice „Naše
téma“. Každé číslo se zaměří na určitou oblast
elektronických zdrojů a služeb v knihovnách
(elektronické zdroje, e-knihy, portál Knihovny.cz,
služby knihoven v prostředí internetu). Příspěvky
přislíbila řada uznávaných odborníků, o čemž
se můžete přesvědčit už v aktuálním čísle. Více
naleznete v článku od Mgr. Hany Hornychové
z odboru informačních technologií Studijní a vě-
decké knihovny v Hradci Králové, „Jedno kliknutí
otevírá svět“. Kromě hlavních témat jednotlivých

letošních čísel U nás vnímáme také jako velmi
potřebné věnovat se problematice webů malých
knihoven. Jeden z důvodů byl již zmíněn výše:
řada knihoven nemá své webové stránky. V někte-
rých případech, pak platí, že knihovny své webové
stránky sice provozují, ale ty obsahují pouze zá-
kladní informace, často neaktualizované. Příručka
by měla vyjít jako příloha zpravodaje U nás na
konci tohoto nebo začátku příštího roku. Bude se
jednat o jakési doporučení, jak by weby malých
knihoven měly vypadat a co by měly obsahovat.
Určitá doporučení jsou již uvedena ve Standardu
pro dobrou knihovnu, my bychom je však chtěli
v bodu věnovaném webové prezentaci knihoven
ještě trochu rozšířit. Doufáme, že bude příručka
(i rubrika „Naše téma“) pro řadu knihoven po-
mocníkem a naleznou zde potřebnou inspiraci...

Informováním o elektronických zdrojích a služ-
bách v knihovnách ve zpravodaji U nás samozřej-
mě aktivity SVK HK v rámci kampaně nekončí.
Kromě toho, že krajská knihovna bude propagovat
téma veřejnosti a svým čtenářům prostřednictvím
série školení, přednášek, pomocí elektronických
i tištěných materiálů, vás, knihovníky, budou
pravděpodobně zajímat zejména aktivity určené
pro knihovny. Jako každoročně oddělení služeb
knihovnám připravuje množství vzdělávacích akcí
nejen v rámci dotačního podprogramu VISK 2.
Jejich souhrn bude průběžně doplňován na [https://
www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Vzdelavani.aspx](https://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Vzdelavani.aspx).
Zájemcům z okresů bude také prostřednictvím
pověřených knihoven nabídnuta miniroadshow.
Logo kampaně je tradičně vystaveno volně ke
stažení na [https://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/
Sluzby-knihovnam/Propagacni-kampan.aspx](https://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Sluzby-knihovnam/Propagacni-kampan.aspx).
Prezentace s podrobnějšími informacemi o při-
pravovaných aktivitách SVK HK je k dispozici na
[https://www.svkhk.cz/getattachment/Pro-knihovny/
Vzdelavani/Materialy-ke-stazeni/8_Kampan-2018.
pdf.aspx](https://www.svkhk.cz/getattachment/Pro-knihovny/Vzdelavani/Materialy-ke-stazeni/8_Kampan-2018.pdf.aspx). Kampaně věnovaná e-zdrojům a službám
v knihovnách bude oficiálně uzavřena 20. 11. 2018
na Královéhradecké knihovnické konferenci.

Nový Hrádek v soutěži o knihovnu roku

Zdeněk Drašnar, starosta městyse

Historie novohrádecké knihovny začíná daleko v 18. století: již tehdy se tajně mezi lidmi půjčovaly knihy. Byly to vlastenecké spisy psané švabachem. První knihovna jako taková vznikla zhruba v roce 1880.

V knihovně již téměř 50 let pracuje knihovnice paní Marie Grimová. Ve svých 78 letech ovládá moderní knihovnické systémy. Lásku ke knihám se na Novém Hrádku dědí z generace na generaci. Paní Marie Grimová totiž svoje „řemeslo“ převzala po svém otci a teď už jí v práci pomáhá dcera i vnučka.

Pokud se paní knihovnice zeptáte, co je na její práci to nejkrásnější, bez váhání vám odpoví: „Jsou to lidé, kteří přicházejí hledat něco hezkého v knížkách, to, co nenašli jinde, najdou ve zdejší knihovně. Protože zde si mohou o všem hezky popovídat o tom, jaké pocity v nich ta a ta kniha zanechala. To je velice důležité, povídat si, nejen v knihovně, ale i doma, s dětmi, tam to začíná. Kdo miluje knihy, má i velice blízko k lidem.“

Dnes do novohrádecké knihovny chodí asi dvě stovky čtenářů, z toho necelá polovina jsou děti a mládež. Ti úplně nejmenší chodí se svými rodiči a vždy je pro ně připraven bohatý a pestrý program. Každé setkání prohlubuje v budoucích čtenářích touhu po poznání, dobrodružství, kamarádství. Po-

Návštěva komise soutěže Knihovna roku v Novém Hrádku

stupně získávají klíče, kterými si odemykají cestu k lásce ke knížkám, která jim vydrží po celý život.

Čtení je na Novém Hrádku velice populární. Současné zázemí knihovny nestačí, a tak městys plánuje vybudovat prostory nové. Jejich podoba začíná dostávat konkrétní obrysy, bude to další éra čtenářské tradice na Novém Hrádku...

Po přečtení předchozích řádků vás zase tak moc nepřekvapí, že městys Nový Hrádek získal v soutěži Vesnice roku Královéhradeckého kraje ocenění hejtmana za vzorné vedení obecních kronik a za moderní knihovnické a informační služby. Knihovna městyse tím postoupila do celostátní soutěže Knihovna roku 2017.

Cenu Knihovna roku 2017 uděluje ministr kultury jako ohodnocení dlouhodobých zásluh o rozvoj knihovnictví v obcích nebo mimořádného přínosu k rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb. Hodnotící komise navštívila novohrádeckou knihovnu v pátek 1. 9. 2017. Výsledky celostátní soutěže byly vyhlášeny v Zrcadlo ve kapli pražského Klementina ve čtvrtek 5. 10. 2017 a knihovna Nového Hrádku získala ocenění za inspirativní práci s dětmi raného věku a dlouhodobou podporu čtenářství v obci.

Více informací o Novém Hrádku a jeho knihovně najdete na www.novy-hradek.cz.

Kontakt na autora: um.starosta@novy-hradek.cz

Ocenění v soutěži Vesnice roku bylo předáno hejtmanem Královéhradeckého kraje

Knihovna Jičínska 2017

Helena Vejvarová

Už začátkem 19. století vznikaly první venkovské knihovny. Tu radimskou založil místní farář Jan Tobiášek. Knihy pořídil z vlastních úspor a z pořádání divadelních představení hraných ochotnickým spolkem, založeným také jeho přičiněním v roce 1860.

Dnes obecní knihovnu v Radimi vede Jarmila Adolfová, která v roce 2015 zažila i její stěhování z budovy kempelčiky ve středu obce do nově zrekonstruované roubenky. Roubená chalupa nese jméno podle svého posledního majitele, a to „Valešovna“. Tam byla pro knihovnu připravena nově vybavená místnost i s veškerým příslušenstvím. Rekonstrukce byla uskutečněna za podpory evropských fondů.

Aby knihovna v obci fungovala, potřebuje nejen vyhovující prostory, ale samozřejmě, a především své čtenáře. Již od útlého věku je potřeba seznamovat děti s knihami. Proto místní školáci a předškoláci pravidelně navštěvují knihovnu, což je důležitý počinek pro získávání dalších čtenářů. Vždy v druhém pololetí školního roku se koná slavnostní „Pasování na čtenáře“: loni to bylo už po sedmém. Ačkoli se knihovna soustředí na pořádání kulturních akcí zaměřených na ty nejmenší, stranou nezůstávají ani dospělí. Pro starší publikum realizuje přednášky na témata související s rodným krajem a jeho historií.

Přínos knihovny v obci spočívá nejen v možnosti vypůjčit si něco ke čtení, ale především v setkáních obyvatel, kdy si popovídají o knihách i o všedních problémech.

Letos knihovnu navštívily knihovnice z jičínského regionu v rámci literárního výletu „Putování za nekonečnou pávní s romadurem v kapse“. Čekalo na ně malé občerstvení, povídání s paní starostkou a knihovnicí o knihovně, její rekon-

strukci a stěhování.

Ve čtvrtek 7. prosince 2017 se v Knihovně Vác-lava Čtvrťka v Jičíně uskutečnilo setkání knihovnic a knihovníků jičínského regionu. Po tradičním uvítání účastníků proběhlo už potřetí slavnostní předání ceny Knihovna Jičínska. Titul knihovna Jičínska 2017 převzala pro Místní knihovnu v Radimi knihovnice Jarmila Adolfová z rukou Mgr. Jany Benešové, ředitelky jičínské knihovny. Blahopřát knihovnicí přijela také starostka Radimi Zdeňka Brixová.

Použitá zdroje:

HORÁKOVÁ, Hana. Radim v době národního probuzení. *Muzejní noviny: [muzeum a galerie Jičín]*. Jičín: Okresní muzeum a galerie v Jičíně, 1996, roč. 5, č. 10, s. 9–10.

KNAPOVÁ, Lenka. Prvníáčci dostali průkazky do radimské knihovny. *Jičínský deník*. 2011, roč. 20, č. 198, s. 8. ISSN 1802-100X.

Kontakt na autorku: vejvarova@knihovna.jicin.cz
Web knihovny: <http://www.knihovnaradim.webk.cz>

Slavnostní předání ceny Knihovna Jičínska 2017

Byla malá, ale naše. Už nebude... MALÁ!!!

Jana Růžová

Půjčování knih má u nás v Urbanicích dlouhou tradici. Již v roce 1918 byl založen spolek Sdružení dorostu československého venkova, který vlastnil knihovnu. V roce 1920 bylo obcím kromě uzákonění vedení pamětních knih také nařízeno, aby pečovaly o vzdělávání svých občanů. Spolek tedy daroval svou knihovnu obci, aby ji mohli využívat všichni občané. Tehdy knihovna vlastnila 310 svazků.

Ve svých počátcích byla knihovna umístována vždy v domě knihovníka. Významný byl pro naši knihovnu rok 1951, kdy byla přestěhována do č. p. 44, nyní kulturního domu, dříve klubovny při národním výboru.

Dalším významným datem byl 9. prosinec 1953. Oběžníkem byla stanovena změna oficiálního názvu Místní lidová knihovna na Knihovna osvětové jizby. Vedením knihovny byla pověřena paní Marie Sládková – moje teta, která svou funkci zastávala až do své smrti v roce 1988. A od té doby zde působím já.

„Knihovna v kulturáku“ byla centrem kulturního a společenského života obce. Díky Osvětové besedě byly pořádány besedy a různé akce a promítány filmy. Občané zde společně sledovali pořady v prvním televizním přijímači v obci a třeba v roce 1964 tady bylo promítáno 35 filmů. Po sloučení obcí přešla funkce pořádání společenských akcí do obce střediskové – Praskačky.

Ale knihovna, ta v Urbanicích zůstala. A po dlouhou dobu to byla dokonce knihovna středisková s pobočkami v ostatních obcích patřících pod Praskačku. Tedy v Praskačce, Sedlicích a Vlčkovcích. Toto uspořádání si dobře pamatují. Pomáhala jsem jako malá zapisovat knížky do přírůstkového seznamu, balit je do papíru, plátna a později do fólie, popisovat perem a tuší, zapisovat úbytky, zpracovávat statistiky, dělit zapsaný fond pro jednotlivé pobočky a pro tyto knihovny

také připravovat putovní soubory. Obyčejnou místní lidovou, později jen místní knihovnou se opět stala v době, kdy naše pobočky přešly pod střediskovou knihovnu – nyní Knihovna města Hradce Králové.

V současné době je naše knihovna jednou z knihoven mikroregionu Urbanická brázda a je jednou z mála neprofesionálních knihoven, které mají svůj vlastní knihovní fond. V roce 1920 to bylo 310 knih, v roce 1960 již 2 123 knih a v současné době máme kolem 9 000 svazků.

A proč malá? Až do loňského roku činila plocha místnosti určené pro půjčování 10 m², jak si můžete ověřit ve statistických výkazech. Chtěli jsme samozřejmě umožnit čtenářům výběr z co největšího počtu knih ve fondu, proto jsme se snažili maximálně využít všech prostor. Když to nešlo do šíře, muselo to jít do výše. Využívali jsme sice uzavřené skřínky ve vedlejším velkém sále jako sklad, ale jak sami víte, pokud kniha není vystavena na polici, jako by neexistovala. Díky přechodu na systém půjčování knih přes počítač v únoru 1999 jsme získali další prostor zrušením lístkových katalogů (jmenného, názvového, předmětového a MDT). A stále jsme čekali na slíbenou rekonstrukci knihovny. Ale ruku na srdce: jsou důležitější projekty v životě obce, které mají přednost, jako například kanalizace, oprava prašné ulice s mnoha, mnoha, mnoha výmoly. Avšak jak říkají staří latiníci: „Spes moritur ultima“ neboli naděje umírá poslední.

Pak přišlo 2. pololetí roku 2016. Starosta přišel do knihovny a řekl, že příští měsíc začneme s rekonstrukcí. Nejprve jsme se přestěhovali do vedlejšího velkého sálu, část fondu ponechali v 11 regálech pro potřebu půjčování a část fondu z výběru zabalili do manipulačních boxů (tj. smršťovací fólií obalených, asi 80 cm dlouhých, rohy opatřených balíků s knihami) a uložili. Půjčovali

jsme dál a pozorovali probíhající stavební úpravy v bývalé půjčovně a v půdních prostorách. Na konci roku jsme byli nuceni přerušit činnost i v těchto provizorních půjčovných prostorách, protože stavební úpravy pokročily. Zbytek knih jsme zabalili do dalších manipulačních boxů a přestěhovali do nově opravených půdních prostor. Aby naši pilní a poctiví čtenáři netrpěli nedostatkem písmenek, vrátili jsme se k praxi našich prvních knihovníků. Zavedli jsme putovní tašky s knihami, jejichž přechodným domovem se stal dům knihovníka – moje kuchyň a ložnice. Samozřejmě pokud neputovaly mezi čtenáři. K tomu pořádný blok a tužka, abychom měli přehled a údaje o výpůjčkách mohli zadat do PC, až k němu budeme mít přístup.

Rok 2017 probíhal ve znamení rekonstrukce. Získat stavební povolení, povolení pro přeložku vody, plynu a elektřiny, sladit činnost jednotlivých firem podílejících se na rekonstrukci, technologic-

ké přestávky, nepřízeň počasí, plánování vybavení místností, vyhovět platným normám... Každý, kdo něco opravoval, ví své. V listopadu jsme sestavili regály a přestěhovali manipulační boxy s knihami. Pak započala mravenčí práce – najít každé knize důstojné místo v novém prostředí.

Zatím (v době psaní článku) ještě nemáme oficiálně otevřeno. Zbývá doladit drobné detaily, aby vše bylo, jak se patří. Chybí nám ještě regál na časopisy a pojízdný stojan s malými poličkami pro harlekýny, osvětlovací těleso nad výpůjčním pultem... Ale to hlavní – knihy – je již k dispozici. Všichni pilní čtenáři vědí, že pokud svítíme, půjčujeme.

Kontakt na autorku: knihovna@urbanice.cz
Informace o knihovně na webu obce:
<http://urbanice.cz/knihovna>

Knihovna v Dolní Kalné je tu pro čtenáře

Eva Fejtová

Obec Dolní Kalná leží nedaleko Vrchlabí, v krásné oblasti Podkrkonoší. Z jejích necelých sedmi stovek obyvatel s průměrným věkem 42 let je 63 čtenářů a z toho je třetina dětí do 15 let.

Z historie knihovny

Dolnokalenská obecní knihovna byla založena přibližně v letech 1890–1900. Její zdroje ani tehdejší sídlo nejsou blíže známy.

Po dostavění nové budovy základní školy v Dolní Kalné byla knihovna umístěna ve zdejších prostorách a knihy půjčovali učitelé všem zájemcům z řad občanů. Nejvýraznější osobností historie naší knihovny je zřejmě paní učitelka Plecháčová, která vedla knihovnu asi do roku 1950 a měla všechny knihy přečtené.

Po válce knihovnu řídil pan učitel Pavel Charouz, dále paní Jaroslava Bajerová a paní Dagmar

Hetflejšová. V dobách normalizace měla knihovna dokonce ještě svou pobočku ve vedlejší Slemeně. Od roku 2008 jsem vedením knihovny pověřena já, Eva Fejtová. I když se všichni mí předchůdci knihovně věnovali jako knihovníci neprofesionální, dokázali knihovnu dovést až do dnešní doby fungující a prosperující. Budu ráda, když se mi na následujících řádcích podaří nabídnout vám pohled knihovníka-neprofiika na to, co v dnešní době považují za důležité při fungování malé knihovny v malé obci.

Současnost knihovny

Obecní knihovna spolupracuje s místními spolky, Základní a mateřskou školou v Dolní Kalné a také s místním skautským oddílem. I nejmenším dětem nabízí řadu knížek, pravidelně pořádá akce či besedy pro školáky i předškoláky a jednou za rok s dětmi i dospělými oblíbenou „přespávací“ akci Noc s Andersenem.

Za širokou nabídku knih vděčíme partnerským veřejným knihovnám. Z Městské knihovny v Trutnově vozím pravidelně desítky knih z výměnného fondu a získávám odtud také cenné metodické vedení. Městskou knihovnu ve Vrchlabí navštěvuji několikrát měsíčně při zajišťování žádaných knih formou MVS. Naše čtenářské poplatky jsou velmi mírné.

Obecní knihovna v Dolní Kalné prošla v roce 2017 rekonstrukcí. Dekorátorské studio Caparti ve Vrchlabí pomohlo s realizací nápadu a byly pořízeny nové závěsy a nová čalounění židlí a křesel. Byly opraveny stoly a změněno prostorové uspořádání. Knihovna je nyní vzdušnější, barevnější a je nám v ní lépe.

Beru to jako znamení, že se s poskytováním služeb v naší knihovně počítá do budoucna. Není dnes rozhodně pravidlem, že knihovna zůstává zachována v každé obci.

Jak se mi v knihovně pracuje

Vzhledem k tomu, že otevírací doba „mojí“ knihovny je jen jednu hodinu týdně (každé úterý 17.00 - 18.00), je to většinou hodina velmi rušná a obvykle má i více než 60 minut. © Statistika říká, že za tuto hodinku mi projde čtečkou v průměru 40 výpůjček. Kratší výpůjční doba tak napomáhá setkávání uživatelů; povídají si o čtených knihách a vyměňují si informace o tom, co se komu líbilo. Knihovna se tak stává unikátním místem pro sdílení zážitků nejen čtenářských. Pěkné knihy jdou z ruky do ruky a mám radost, když jsou čtenáři spokojeni. V naší knihovně tedy většinou o ticho nezavádíte, s hrnkem čaje strávíme v knihovně příjemné chvíle a rozcházíme se domů s úsměvem. V těchto chvílích se mi nechce věřit, že tištěné knihy jsou vytlačovány z pozornosti čtenáře moderními médii. Že je papírová kniha stále v kurzu, dokazuje i narůstající počet čtenářů. Během deseti let, kdy knihovnu vedu, se počet čtenářů více než zdvojnásobil.

Splnit čtenářská přání je klíčové

Mám radost z toho, že často dokážu vyhovět

čtenářům a splnit jejich čtenářská přání. Považuji to totiž za klíč k udržování pozornosti čtenářů – čtenář je klient a je třeba jeho přání splnit, a to pokud možno rychle. Jestliže se jako přidaná hodnota objeví ještě rozvíjení vkusu, zájem o grafickou stránku díla a nadšení z nabízené knihy, jsem zcela spokojená a vím, že se čtenář objeví v knihovně zase.

V první řadě hledáme samozřejmě vždy knihu v regálech naší knihovny. Pokud ji nenajdeme, v online katalogu vrchlabské knihovny ověříme dostupnost titulu, a pokud je kniha k mání, na místě provedeme její rezervaci pomocí MVS. Za několik dní je kniha dostupná k vypůjčení v naší knihovně. Pokud knihu nemají ani ve Vrchlabí, máme na výběr z několika možností: buď si ji vyžádáme v trutnovské knihovně z výměnného fondu, nebo opět s pomocí meziknihovní výpůjční služby provedeme požadavek na doslání titulu z jiné knihovny, kde je dostupný, za mírný poplatek 50 Kč za jednu dosílku. Pokud se jedná o knihu starší, lze zapátrat v souborném webu antikvariátů,¹⁾ kde se většinou žádaná kniha dá sehnat i zakoupit. A další možností je zakoupit knihu novou – naše knihovna většinu nových knih pořizuje v knihkupectví ve Vrchlabí za příznivé ceny.

Knihami jsem se obklopovala už jako dítě, ráda čtu i dnes a myslím si, že je to pro „neprofí“ knihovníka nesporná výhoda. Zdrojem tipů na zajímavé knihy je i moje maminka: sleduje knižní novinky, je uživatelem knihovny ve velkém městě, a tak velmi často radí s výběrem nejen mně při pořizování knih, ale i mým čtenářům při půjčování.

Přeji všem veřejným knihovnám mnoho úspěchů: ať se vaše výpůjční protokoly rozšiřují o nová jména a čtenářská konta, ať jsou tučná mnoha výpůjčkami, ať se vám knihy vrací v pořádku a v termínu a ať vás knihovníky tato práce baví.

Kontakt na autorku:

knihovna.dolnikalna@seznam.cz

Web knihovny:

<http://dolnikalna.cz/profil.asp?p1=1009>

¹⁾ <http://muj-antikvariat.cz/>

Odborná knihovna Oblastní nemocnice Náchod, a. s.

Zuzana Maurová

Knihovna byla v nemocnici založena v roce 1954; půjčovala se jak beletrie, tak naučná literatura. Základní evidenci prováděli dle svědectví pamětníka sekundární lékaři chirurgického oddělení, beletrii pacientům půjčovaly vrchní sestry. Řízením činnosti lékařské knihovny byla pověřena pětičlenná knihovní rada složená z lékařů, později doplněná o pracovníky, která se o knihovnu starala.

V roce 1987 nastoupila první profesionální knihovnice, která zde v následujících třinácti letech odvedla úctyhodnou práci. Shromáždila fond rozptýlený po nemocnici, provedla jeho revizi, odepsala zastaralé tituly, zbylé knihy – tehdy ještě ručně – z katalogizovala, zavedla autorský a názvový katalog, úbytkový seznam, karty periodik, kartotéku čtenářů..., zkratka zorganizovala profesionální knihovnu.

Rok 1990 vnesl osvěžení a pokrok i do nemocniční knihovny. Byl zrušen odběr všech zahraničních časopisů v ruštině (SSSR), němčině (NDR) a maďarštině (!) a na rok 1991 byl objednan referátový sborník USA Current Contents – Clinical Medicine a v rámci cirkulační služby 53 odborných zahraničních časopisů v angličtině a němčině.

Při první příležitosti vyměnila knihovnice původní psací stroj Consul za knihovní software Lanius. Z grantu se jí podařilo získat dva počítače – pro sebe a pro uživatele knihovny. Byly to jedny z prvních počítačů v nemocnici. V době vznikajících a na počátku 90. let populárních internetových kaváren, kdy byl internet v domácnosti ještě opravdovou vzácností, měli zaměstnanci nemocnice v knihovně zdarma k dispozici počítač s neomezeným připojením na internet.

Měla jsem to štěstí, že mi v roce 2000 bylo nabídnuto uvolněné místo v nemocniční knihovně.

Pracovala jsem do té doby v Městské knihovně Náchod na úseku akvizice a katalogizace a ve výpůjčních službách. I tak to byla velká změna: řadu věcí, které souvisejí s poněkud odlišným charakterem práce, jsem se za chodu musela naučit.

Knihovna se od roku 2001 čtyřikrát stěhovala. V rámci jednoho z těchto stěhování došlo k reorganizaci fondu. Původně byly všechny knihy ve skladu stavěny podle signatur a nebyly volně přístupné, připravovaly se pro půjčení vždy podle konkrétního požadavku. V současné době jsou knihy vydané po roce 1990 ve volném výběru a řazeny podle klasifikace MDT.

V roce 2002 byla Lékařská knihovna Všeobecné nemocnice Náchod zaregistrována na Ministerstvu kultury ČR a byla jí přidělena sigla NAE201. V následujícím roce byl rozhodnutím ředitele změněn název knihovny z Lékařské na Odbornou knihovnu.

V roce 2004 byla zakoupena miniverze knihovního softwaru KP-win 1.0 od firmy KP-SYS Pardubice, licence pro jednoho uživatele. Čtenáři neměli možnost v katalogu vyhledávat, ale finanční rozpočet knihovny nedovoloval zakoupit licenci širší. I tak se jednalo o velký pokrok.

Nemocnice Náchod se během let postupně spojila s dalšími nemocnicemi v okolí (Nové Město nad Metují, Jaroměř, Broumov, Opocno, Rychnov nad Kněžnou). V současné době knihovna spravuje předplatné periodik pro všechny lokality, zajišťuje nákup knih a jejich evidenci. V jednotlivých nemocnicích jsou uloženy pouze deponáty na odděleních, zpravidla u primářů nebo vrchních sester. Výpůjčky si zaměstnanci objednávají telefonicky nebo e-mailem, s interní poštou jim je doveze nemocniční doprava. V této situaci jsme velmi uvítali nabídku Národní lékařské knihovny připojit se ke knihovnímu informačnímu systému Medvik. Na adrese <https://www.medvik.cz/bmc/index.do?focus=NAE201> máme od roku 2014 konečně přístup i svů

katalog online. Jeho zprovoznění pro nás znamenalo významný posun. Naši zaměstnanci ze všech lokalit získali komfortní přístup k informacím o fondu a zakoupených novinkách, přesnější vyhledávání a kontrolu svého čtenářského účtu online.

Knihovna má stabilně kolem 300 registrovaných čtenářů. Většinu tvoří zdravotní sestry, dále pak lékaři nemocnice. V poslední době si k nám našli cestu studenti středních škol, zejména zdejšího gymnázia, i škol vysokých.

Knihovna spravuje přibližně 6 300 svazků, počet odebíraných periodik se z důvodu loni přijatých úsporných opatření snížil z přibližně 70 na 39, z toho je jeden titul zahraniční.

Knihovna poskytuje všechny běžné knihovnické služby – absenční i prezenční výpůjční službu, MVS z jiných knihoven i jiným, zejména okolním městským knihovnám, vyhledávání literatury, zpracování rešerší na dané téma, objednávky kopií článků ze zdrojů nedostupných v knihovně, případně online kopie z časopisů prostřednictvím služby VPK, pomoc s tvorbou bibliografických citací a formální úpravou závěrečných prací a přístup na internet.

Výpůjční lhůta je u nás dvouměsíční s možností výpůjčky třikrát prodloužit. Řada titulů je deponována u primářů jednotlivých oddělení a lze je většinou zapůjčit dalším zájemcům po dohodě s primářem. Jedná se jak o zahraniční, zpravidla poměrně nákladné, úzce specializované monografie, tak o stěžejní publikace jednotlivých oborů v češtině. Pokud to finanční situace knihovny dovolí, je zakoupen exemplář titulu určeného pro oddělení také do knihovny. To se týká pouze české produkce.

Bonusem pro naše zaměstnance je už několik let malá kolekce (cca 150 svazků) beletrie zapůjčená ze střediskového fondu Městské knihovny Náchod, o. p. s., která je v knihovně volně přístupná a tituly se v ní čas od času obměňují.

Z darů jsou doplňovány volně přístupné knihovničky určené pacientům jednotlivých oddělení; výpůjčky z nich nepodléhají žádné evidenci. Od loňského roku přísluší knihovně také dozor nad jednou miniknihovnou přístupnou jak zaměstnancům, tak ambulantním či hospitali-

zovaným pacientům nemocnice. Obsah miniknihovny je také doplňován z darů.

S odstupem času musím říct, že jsem svého kroku – vyměnit městskou knihovnu za odbornou – nikdy nelitovala. Knihovna má pouze jednoho zaměstnance; tím je dáno, že je třeba práci si dobře zorganizovat. Na druhou stranu to poskytuje v daném rámci poměrně velkou svobodu a různorodost činností – od rutinní evidence časopisů po přemýšlení nad katalogizací a tvorbou rešerší. Nejčastěji pracuji se sestrami, které si zvyšují kvalifikaci studiem a píšou různé seminární nebo závěrečné práce. Přijdou se zadaným tématem, spolu se zamýšlíme, jak konkrétně by měla práce vypadat, z jakého úhlu pohledu se bude téma zpracovávat a jaké prameny budeme vyhledávat. Pak je třeba prameny získat, částečně samozřejmě z našeho fondu knih i časopisů, částečně meziknihovní výpůjční službou či objednávkami kopií. Většina z nich pak během psaní práce chodí do knihovny konzultovat nejen obsah a strukturu práce, ale i citace a formální požadavky na úpravu. Je to práce velmi individuální a pokaždé v něčem jiná.

Kontakt na autorku: knihovna@nemocnicenachod.cz

Informace o knihovně na webu nemocnice: <http://www.nemocnicenachod.cz/pro-odborniky/odborna-knihovna>

Nabídka titulů

Jedno kliknutí otevírá svět

Hana Hornychová

Tak zní motto letošní krajské knihovnické kampaně. Co se za ním skrývá? Elektronické zdroje a služby v knihovnách – téma na první pohled zajímavé a aktuální, ale také velice široké a abstraktní. Můžeme si pod ním představit e-knihy, e-časopisy, plné texty článků, databáze, katalogy knihoven, digitální knihovny, oborové brány. Bylo těžké rozhodnout, co z této pestré palety nabídnout knihovníkům v regionu, aby informace využili v každodenní práci. Nakonec zvítězily čtyři okruhy, které se během roku postupně objeví v rubrice Naše téma zpravodaje U nás.

První číslo, které držíte v ruce, je věnováno elektronickým zdrojům, a to volně dostupným i placeným databázím. V následujícím čísle se můžete těšit na informace kolem e-knih, což je téma v poslední době hojně probírané. Třetí číslo přinese zajímavosti a novinky z portálu Knihovny.cz – výchozího bodu pro vyhledávání ve zdrojích mnoha zapojených knihoven. Poslední číslo roku se zaměří na oblast služeb knihoven v prostředí internetu. Do rubriky Naše téma budou zařazovány články odborníků na danou problematiku. Setkáme se zde se jmény, jako jsou Karolína Košťálová (Národní knihovna ČR), Vojtěch Vojtíšek (Městská knihovna v Praze), Petr Novák nebo Jiří Pavlík (oba Ústřední knihovna Univerzity Karlovy v Praze).

A proč vůbec téma elektronické zdroje a služby?

Google a další vyhledávače představují pro knihovnu a její služby obrovskou konkurenci. Jsou továrnou na informace, která je vždy k dispozici, nemá nikdy zavřeno a – bohužel – vždycky z ní něco „vypadne“. Uživatelé, zvláště ti mladší, nemají snahu výsledky vyhledávání jakkoliv hodnotit. Nepátrají po tom, zda nalezené informace jsou opravdu ty nejlepší, a především důvěryhodné. **Jak se může knihovna konkurenci vyhledávačů bránit? Jak zařídít, aby nás naši uživatelé potřebovali?**

Určitou možností je - NABÍZET VÍCE. To znamená, rozšířit spektrum dokumentů ve fondu, zpřístupnit nejen tradiční – vonící tiskařskou barvou a šustící papírem, ale i ty elektronické.

JENŽE. Knihovna potřebuje vykazovat návštěvnost a počty výpůjček. Stojí především o uživatele, kteří osobně zavítají do knihovny. **Knihovna potřebuje čtenáře – lidi. Neztratí je, pokud jim umožní přístup ke zdrojům přímo z domova?**

PRAVDĚPODOBNE NE. Statistiky posledních let ukazují pokles výpůjček tradičních dokumentů. Knihovníci si na svých profesních konferencích a fórech vyměňují nápady a náměty, jak tento celosvětový trend zastavit.

Knihovny začínají nabízet doplňkový sortiment: elektronické čtečky (jasně), deskové hry (městská knihovna klidně), deštníky (ještě možná), brýle (budiž), nabíječky na mobil (proč ne), optické myši (cože?), polštáře a frisbee (jsme snad knihovna!).

Není lepší nabídnout uživatelům informace, po kterých pátrají jinde, ale mohli by je získat v knihovně?

SAMOZŘEJMĚ. Je však také potřeba vzít v úvahu překážky, na které mohou uživatelé narazit při práci s elektronickými zdroji. Ty vyžadují znalost informačních technologií, často je nutná instalace pomocných programů (např. pro čtení e-knih z nabídky EBSCOhost), u zahraničních zdrojů hraje roli jazyková bariéra. S většinou problémů je knihovna schopna pomoci: zveřejněním návodů na stránkách knihovny, školením, asistencí informační služby.

VÝSLEDEK STOJÍ ZA TO. Elektronické zdroje jsou jednou z cest k aktuálním, ověřeným a vždy dostupným informacím. Má smysl otevřít svět e-zdrojů, být víc než jedním kliknutím.

Kontakt na autorku: hana.hornychova@svkhk.cz
Web knihovny: <https://www.svkhk.cz/>

Národní knihovna ČR doporučuje...

Karolína Košťálová

Následujícím článkem bych vám ráda představila některé ze zdrojů, jež používají knihovníci referenčních a meziknihovních služeb Národní knihovny ČR ve své každodenní praxi.

Online katalog NK ČR a tematická mapa fondu NK ČR

Naším základním pracovním nástrojem jsou bez pochyby různé katalogy NK ČR. V online katalogu NK ČR – bázi NKC¹ naleznete informace přibližně o pětině fondu NK ČR. Od roku 1995 již NKC obsahuje veškeré údaje o dokumentech získaných Národní knihovnou ČR po tomto roce. V minulých letech byly přednostně do online katalogu retrokonverzí z národní bibliografie doplněny zejména informace o české knižní produkci od počátku 20. století. Průběžně do online katalogu také přibývají jak záznamy českých publikací vydaných před rokem 1900, tak zahraničních dokumentů ve fondu NK ČR, které vyšly před rokem 1995. Velkého pomocníka pro rozhodování, zda jsme našli ten správný a tematicky vhodný titul, představují naskenované obsahy připojené k záznamům knih. Řada historických a soudobých dokumentů již prošla digitalizací. Odkazy na digitální podobu dokumentu jsou součástí záznamů v online katalogu NK ČR, byť v části případů mohou být digitalizované dokumenty vzhledem k dosud platným autorským právům přístupné pouze z vybraných počítačů NK ČR. A v neposlední řadě obsahuje báze NKC i informace o e-časopisech a e-knihách přístupných pro registrované čtenáře NK ČR v rámci různých databází nebo volně na internetu v rámci open-access.

Součástí online katalogu NK ČR je i tzv.

tematická mapa fondu.² S její pomocí můžete velmi jednoduše vytipovat skupinu knih k určitému oboru či tématu. V tematické mapě fondu si vhodné tituly vybíráte ve dvou krocích podle předmětové kategorie a následně jemněji rozdělených podkategorií. Tematická mapa fondu pracuje především s knihami vydanými po roce 1995. Vzhledem k množství knih ve fondu NK ČR mohou být jednotlivé podkategorie zastoupeny v online katalogu stovkami knih. Tematická mapa fondu vám proto nabízí i možnost zpřesnit si vyhledané dokumenty např. podle toho, zda jde o české či zahraniční knihy, či podle toho, zda hledáte knihy nejnovější nebo ty, které vyšly např. před deseti lety.

Naskenované katalogy NK ČR

NK ČR patří mezi ty knihovny, u nichž online katalog ještě neobsahuje údaje o kompletním fondu, a v některých případech je tak potřeba využít i naskenované katalogy NK ČR. Mnoho knihovníků i čtenářů se již dostalo do situace, kdy v NKC sice našli bibliografický záznam hledané publikace, ale informace o signatuře svazku a jeho dostupnosti v online katalogu buď zcela chyběla, nebo NKC obsahoval pouze údaje o svazcích z tzv. národního konzervačního fondu. Pokud u starších dokumentů – ať již knih, nebo periodik – vydaných do roku 1995 v online katalogu NK ČR na podobné záznamy narazíte, neváhejte se podívat i do naskenovaných generálních katalogů I – III.³ V řadě případů zde najdete další výtisky hledané knihy nebo periodika. Používání některých naskenovaných generálních katalogů má vzhledem k době jejich vzniku určitá specifika, která jsou však u jednotlivých katalogů podrobně popsána.

Mezi naskenovanými katalogy NK ČR může-

¹ <http://aleph.nkp.cz/cze/nkc>

² https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=konsp-nkc

³ <https://retris.nkp.cz/Catalog?sigla=ABA001>

te objevit i další zajímavé zdroje, např. Bibliografii 19. století.⁴ Bibliografie obsahuje informace o jazykově českých knihách a drobných tiscích z let 1801–1900 a do určité míry slouží jako souborný katalog české knižní produkce 19. století. U jednotlivých titulů je tak uvedena i informace o knihovnách, jež dokument vlastní.

Vedle naskenovaných katalogů NK ČR najdete v systému Retris⁵ volně k dispozici také katalogy některých dalších českých knihoven, neváhejte tedy prozkoumat i tento zdroj.

Česká národní bibliografie

Dalším užitečným zdrojem může být Česká národní bibliografie – báze ČNB.⁶ Národní knihovna ČR je příjemcem povinného výtisku periodických a neperiodických publikací a jednou z jejích povinností je vytváření národní bibliografie. V bázi ČNB tak naleznete informace o dokumentech vydaných na území ČR. Míra retrospektivity informací uvedených v ČNB se liší podle typu dokumentu, zpravidla však sahá do 90. let 20. století (periodika od roku 1990, grafické dokumenty a zvukové záznamy od roku 1992, hudebniny a kartografické dokumenty od roku 1994). Rozsáhlejší retrospektiva je v ČNB u záznamů českých knih, které jsou zde od roku 1901, a postupně jsou doplňovány také tituly z let 1801–1900. Svým pokrytím českých dokumentů se tak ČNB ve velké míře podobá obsahu online katalogu NK ČR – bázi NKC. Oproti NKC však v ČNB navíc naleznete i regionální dokumenty, jejichž povinné výtisky byly odevzdány regionálním knihovnám a do fondu NK ČR se nedostaly.

Souborný katalog ČR a Knihovny.cz

Neexistuje na světě knihovna, která by měla ve svých fondech všechny knihy, časopisy, noviny atd., po nichž její čtenáři touží. Výhodou knihoven je, že jsou zvyklé spolupracovat při vytváření souborných katalogů a poskytování meziknihovních služeb. V Souborném katalogu ČR,

do kterého přispívá přes 470 knihoven, aktuálně naleznete více než 6,82 milionů záznamů českých a zahraničních knih, časopisů a dalších typů dokumentů v českých knihovnách.

Prostřednictvím Souborného katalogu ČR můžete rychle zjistit, která ze spolupracujících knihoven má hledaný dokument ve svém fondu. V záznamech často narazíte na tlačítko „Lokální záznam“. S jeho pomocí si v katalogu konkrétní knihovny ověříte, jestli je knížka skutečně k dispozici, či je momentálně vypůjčená. A pokud naleznete tu správnou knihu a vhodnou knihovnu, není nic jednoduššího než pomocí Souborného katalogu ČR požádat o její vypůjčku prostřednictvím meziknihovních služeb.

V návaznosti na celostátní koncepci rozvoje knihoven buduje Moravská zemská knihovna portál Knihovny.cz,⁷ který v současné době obsahuje údaje z katalogů více než dvou desítek krajových, specializovaných a městských knihoven a další knihovny se připravují pro zapojení do portálu. Pokud to je po technické stránce možné, v prostředí portálu uvidíte i aktuální informace o dostupnosti nalezeného dokumentu v konkrétní knihovně. Vedle katalogů knihoven se v portálu postupně objevují také další zdroje. Zmínit můžeme např. české oborové článkové databáze. Pro čtenáře, kteří ke své práci či studiu hledají informace ze zahraničních databází, přibyla v loňském roce do nabídky portálu Knihovny.cz záložka Zahraniční zdroje. Výsledky zobrazované v této záložce pocházejí z bohatého indexu, který obsahuje údaje ze zahraničních licencovaných databází, vědeckých časopisů a dalších zdrojů. Pro vyhledávání je index volně přístupný. Dokumenty v něm obsažené jsou dostupné zpravidla elektronicky, i když u části titulů může být přístup k plnému textu vázán na registraci v některé z knihoven zapojených do portálu Knihovny.cz. Portál pamatuje také na „hledáče“ vhodné knížky pro čtení. V části Inspirace⁸ naleznete tipy na zajímavou beletrii a odbornou literaturu. Doporu-

⁴ <https://goo.gl/aS5G6b>

⁵ <https://retris.nkp.cz/>

⁶ <http://aleph.nkp.cz/cze/cnb>

⁷ <https://knihovny.cz/>

⁸ <https://knihovny.cz/Search/Inspiration>

Zadejte dotaz podle

Zadejte dotaz podle

Ptejte se přímo

Ukázka webu Ptejte se knihovny

čené tituly vycházejí např. z míry půjčovanosti v uplynulém roce či odkazují na díla, jež inspirovala tvůrce k filmovému či televiznímu zpracování.

Periodika vydávaná v českých zemích

Ze zdrojů Moravské zemské knihovny můžeme zmínit ještě jeden zdroj, a to bázi Periodika vydávaná v českých zemích.⁹ Základ údajů obsažených v bázi vychází z České retrospektivní bibliografie novin a časopisů, vydané Sdružením knihoven ČR a Moravskou zemskou knihovnou v letech 2004–2010,¹⁰ která byla zaměřena na ti-

tuly vydávané do roku 1945. Oproti tištěné bibliografii je obsah báze samozřejmě možné doplňovat i o novější periodika. Zvláště u starších periodik do roku 1945 v bázi naleznete informace o tom, které knihovny titul vlastní a z jakého časového období. Tato informace je důležitá zejména u knihoven, jež nemají starší periodika zatím zpracovaná ve svých katalozích, a údaje o nich proto nejsou obsaženy ani v souborných zdrojích typu Souborného katalogu ČR, Jednotné informační brány nebo portálu Knihovny ČR. Údaje se tak pro vás mohou stát odrazovým můstkem pro další hledání a mohou vás úspěšně nasmě-

⁹⁾ http://aleph.mzk.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=sbp01_per

¹⁰⁾ KUBÍČEK, Jaromír, ed. a kol. *Česká retrospektivní bibliografie. Řada 1, Noviny. Díl 1, Noviny České republiky od počátku do roku 1918 (CERBIN1)*. Brno: Sdružení knihoven České republiky, 2008. 2 sv. ISBN 978-80-86249-46-9. KUBÍČEK, Jaromír, ed. a kol. *Česká retrospektivní bibliografie. Řada 1, Noviny. Díl 2, Noviny České republiky 1919–1945 (CERBI N2)*. Brno: Sdružení knihoven ČR, 2004. 2 sv. (446, 276 s.). ISBN 80-86249-27-1. KUBÍČEK, Jaromír, ed. a kol. *Česká retrospektivní bibliografie. Řada 2, Časopisy. Díl 1, Časopisy České republiky od počátku do roku 1918 (CERBI C1)*. Brno: Sdružení knihoven ČR, 2010. 3 sv. (422, 397, 466 s.). ISBN 978-80-86249-51-3.

KUBÍČEK, Jaromír, ed. a kol. *Česká retrospektivní bibliografie. Řada 2, Časopisy. Díl 2, Časopisy České republiky 1919–1945 (CERBI C2)*. Brno: Sdružení knihoven ČR, 2006–2007. 4 sv. ISBN 80-86249-26-3.

rovat na konkrétní knihovnu, archiv či muzeum.

Hledáme české články

Na počátku naší práce často bývá požadavek „hledám něco o...“. Pokud jste vyčerpali fond své vlastní knihovny, vyzkoušeli jste některý z výše popsaných zdrojů, a stále nejste úspěšní, je čas se ponořit do některé z českých článkových databází.

V nabídce databází Národní knihovny ČR naleznete i bázi ANL – Výběr článků v českých novinách, časopisech a sbornících.¹¹ Tato všeobecně zaměřená báze obsahuje záznamy článků od roku 1991. Výsledky z této výběrové báze můžete kombinovat s oborově zaměřenými článkovými databázemi. Volně na internetu jsou dostupné např. databáze zaměřené na českou literaturu, historii, divadlo, film, medicínu či zemědělství.¹²

¹¹⁾ <http://aleph.nkp.cz/cze/anl>

¹²⁾ <http://www.nkp.cz/sluzby/bb>

¹³⁾ <http://www.ptejteseknihovny.cz/>

Co našly jiné knihovny aneb Ptejte se knihovny

Posledním, a v porovnání s výše zmíněnými databázemi možná trochu atypickým, zdrojem, který vám představím, je archiv služby Ptejte se knihovny.¹³ Od roku 2004 budují knihovny zapojené do služby Ptejte se knihovny volně přístupný archiv odpovědí na nejrůznější dotazy. Naleznete zde zodpovězené velmi specifické faktografické dotazy i řadu odpovědí shrnujících a doporučujících literaturu k nejrůznějším tématům. Možná že i pro vašeho čtenáře nabídne archiv Ptejte se knihovny nějakou zajímavou informaci či vodítko, které ho posune v pátrání dál. A pokud ne, můžete položit dotaz nový a vyčkat na odpověď...

Kontakt na autorku: karolina.kostalova@nkp.cz

Databáze ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové

Gabriela Holečková

Články o databázích dostupných v naší knihovně vyšly během let už několikrát. Protože ale stále dochází k různým změnám, ráda bych vám naše databáze znovu připomněla. Databáze jsou totiž nepostradatelnou složkou informační činnosti v knihovnách. Lze v nich najít spoustu informací z různých oborů a velkou výhodou v dnešní uspěchané době je i to, že mnoho z nich je dostupných volně na internetu nebo přes vzdálený přístup.

Nejprve bych zmínila bibliografické databáze, které jsou zpravidla dílem oborových knihoven. V bibliografických databázích zájemci naleznou odkazy na knihy, články a jiné dokumenty z daného oboru. Plný text je sice potřeba ještě dohledat v primárním zdroji, ale vyhledávat lze bez jakéhokoliv omezení na internetu. Přehled databází je umístěn na webu SVK HK v záložce *Pro ve-*

řejnost → *Informační zdroje, databáze, vzdálený přístup* → *sekce Bibliografické*. V seznamu je uvedeno téměř 30 bibliografických databází, které vám nabídnou informace např. z oblasti archeologie, pedagogiky, lékařství, divadla, sociální práce, historie, knihovnictví a mnoha dalších.

Samozřejmostí je odkaz i na knihovníkům dobře známou databázi ANL, která výběrově zahrnuje různorodé články a statě z periodik a sborníků (v malé míře i z monografií) vydávaných na území ČR od roku 1990 do současnosti. Jak jsem uvedla, všechno jsou to databáze bibliografické, ale v současné době to už tak úplně neplatí. U mnoha bibliografických odkazů článků je totiž v databázích připojen i plný text. Tímto sdělením se teď trochu ocitám v pozici jako filozof Jára Cimrman a zastávám stanovisko, které zároveň sama vyvracím. Pro objasnění dodávám, že někteří vydavatelé periodik se rozhodli volně zveřejnit svoje dokumenty na internetu, a proto se k nim

pak mohou dostat i další zájemci bez omezení. U mnoha zdrojů to ale ještě z důvodu ochrany autorských práv nejde. Není ale důvod zoufat, protože v našich knihovnách lze pak dohledat primární zdroje a kýžený článek, stať či celou knihu si může badatel odnést domů.

A když už je řeč o domově, k tomuto pohodlnému domácímu bádání mohou naši čtenáři využívat i tři zahraniční plnotextové databáze. Stačí jen kliknout na webu knihovny na již zmíněnou záložku *Pro veřejnost* → *Informační zdroje, databáze, vzdálený přístup* → *Vzdálený přístup do vybraných databází*.

PressReader – databáze, která nabízí denně aktualizovaný přehled více než 7 000 titulů novin a časopisů ze 120 zemí (včetně ČR) ve více než 60 jazycích (vybrat si můžete od afrikánštiny až po jazyk zulu). V elektronických periodikách můžete listovat podobně jako v těch papírových, u vybraných titulů je i možnost okamžitého překladu do několika světových jazyků. Pokud chce někdo hledat i ve starších novinách nebo časopisech, je tu k dispozici archiv až 60 dnů zpět. Z českých zdrojů tu můžete prolistovat deníky Mladá fronta Dnes, Lidové noviny a Hospodářské noviny, dále pak časopisy Respekt a Ekonom a milovníci bulváru si přijdou na své v Rytmu života.

SpringerLink – databáze, v níž najdete přes 11 milionů plných textů z přírodovědných, technických i humanitních oborů. Letos se v databázi objeví i nová kolekce e-knih.

EBSCO – pod tímto názvem se skrývá hned několik databází, které nabízejí nepřehlednou spoustu plnotextových dokumentů. Multidisciplinární databáze **Academic Search Complete** obsahuje více než 8500 fulltextových periodik, včetně více než 7300 odborných časopisů. Přináší informace z různých oborů, např. z antropologie, astronomie, biologie, chemie, inženýrství, elektrotechniky, potravinářství, geografie, geologie, hudby, farmacie, psychologie, náboženství, veterinární medicíny atd. **Business Source Complete** je odborná, světově uznávaná kolekce plných textů časopisů týkajících se obchodu

a podnikání, včetně marketingu, managementu, účetnictví, financí apod. Je zde možné vyhledat např. zprávy týkající se investičního výzkumu, průmyslu, průzkumu trhu, jednotlivých zemí, dále pak profily společnosti, SWOT analýzy a mnohé další; **eBook Academic Collection** obsahuje, jak již název napovídá, více než 160 000 elektronických knih z mnoha oborů. Jde o knihy předních vydavatelů, např. Oxford University Press, Cambridge University Press, University of California Press, Harvard University Press, Elsevier, Ashgate Publishing, Taylor & Francis, Sage Publications a John Wiley & Sons atd.

Všechny tři zmíněné zahraniční databáze (**PressReader**, **SpringerLink**, **EBSCO**) mohou registrovaní čtenáři využívat jak v budově knihovny, tak i kdekoli jinde a obsažené dokumenty tisknout nebo stahovat elektronicky na svá zařízení.

Těmito vzdáleně dostupnými zdroji ale výčet faktografických a plnotextových databází zdaleka nekončí. Ve studovně v 5. podlaží knihovny je k dispozici třeba databáze právních informací **ASPI**, v níž jsou obsaženy plné texty všech právních předpisů ČR od roku 1918 (výběrově i starší) do současnosti, evropské právo, vyhlášky měst a obcí, praktické grafické navigátory atd. Zákony v aktuálním znění se všemi zapracovanými změnami je možné vytisknout nebo uložit na přenosné médium. Kromě zákonů jsou ve studovně dostupné plné texty platných českých technických norem, a to v databázi **ČSN online**. Dále je tu databáze **TamTam** od firmy Anopress, která zájemcům umožní nahlédnout do plných textů novin, časopisů, televizních a rozhlasových relací, elektronických časopisů apod. Hledat lze v dokumentech vydaných od roku 1996 do současnosti. Články z denního tisku jsou k dispozici již od 7.00 hodin ráno. Vytisknout lze nyní článek i ve formátu JPG, tj. tak, jak vyšel v tištěné verzi periodika, s obrázky a fotografiemi. Také **Infobanka ČTK** je databáze, která je dostupná pouze ve studovně. Poskytuje zpravodajství z České republiky a jejích jednotlivých krajů, z Evropské unie a ze světa, údaje o významných osobnostech

moderní doby a v neposlední řadě také přehled aktuálních událostí. Zmínit je potřeba i digitální knihovnu **Kramerius**. Tu provozuje nejen naše knihovna, ale i další velké a odborné knihovny v ČR. V digitální knihovně jsou uloženy knihy, časopisy a případně další druhy dokumentů, které už tzv. leccos pamatují, a z důvodu ochrany jejich tištěné verze byla vytvořena verze digitální. Některé dokumenty v digitálních knihovnách jsou ještě chráněné autorským právem a plný text je dostupný jen na počítačích v příslušné knihovně. Některá díla jsou už ale tzv. autorsky volná, a ta lze pak prohlížet odkudkoliv.

Podobným typem databází jako Kramerius, ale s volným přístupem k plným textům, jsou pak třeba **Manuscriptorium** (nabízí digitální kopie rukopisů, starých tisků a map nejen ze zemí EU), **Monasterium** (archiv středověkých a raně novověkých listin z Evropy), **ANNO no-**

viny (sbírka historických novin a časopisů habsburské monarchie a Rakouska z let 1568–1946), **Špalíček** (digitální knihovna kramářských tisků ze 17.–19. století) apod.

Úplný přehled databází najdete kdykoliv na webu SVK HK a vy nebo vaši čtenáři tak můžete získávat zajímavé informace pro studium, zaměstnání či různé koníčky. V dnešní době si už sice mnohdy přejeme nedostávat informace vůbec žádné, protože v jejich záplavě doslova toneme, ale pokud nežijeme na pustém ostrově nebo na jiném dostatečně nepřístupném místě, informační toky nás dostihnou, ať už chceme, či nechceme. Nabízené databáze jsou ale zpravidla zárukou, že informace v nich obsažené mají alespoň prověřenou kvalitu.

Kontakt na autorku: gabriela.holeckova@svkhk.cz
Web knihovny: <https://www.svkhk.cz/>

Volně dostupné elektronické informační zdroje: odborné informace pro všechny

Petr Novák

Kromě placených elektronických informačních zdrojů existují i zdroje volné – tedy zdarma dostupné. Městská či obecní knihovna nemusí mít zřízen přístup k placeným zdrojům, může své čtenáře upozorňovat na přednosti a kvality zdrojů zdarma. Následující odborné informační zdroje otestovali knihovníci z Univerzity Karlovy, vyhodnotili je jako kvalitní a zařadili je na univerzitní portál elektronických zdrojů (<http://pez.cuni.cz>), kde naleznete i další volné zdroje.

Bookboon.com (<http://bookboon.com/cs>) je vydavatelství elektronických knih, které vydává volně přístupné elektronické učebnice pro studenty a podnikatele. Knihy mohou být staženy ve formátu PDF bez registrace.

Určitě také stojí za to podívat se na stránku nakladatelství **De Gruyter Open** (DGO,

<http://degruyteropen.com>), v jehož nabídce je více než 600 vědeckých časopisů ze všech vědních oborů. Zároveň již publikovalo více než 70 open access knih.

Zájemci o matematiku nemohou minout **Českou digitální matematickou knihovnu DML CZ** (<http://dml.cz>), která obsahuje volně přístupnou literaturu (časopisy, sborníky a monografie) z tohoto oboru publikovanou na českém území od 19. století do současnosti.

TOXNET (TOXicology Data NETWORK, <https://toxnet.nlm.nih.gov/>) je portál databází nabízející informace a literaturu o chemických látkách, lécích, nemocích a životním prostředí, otravách apod.

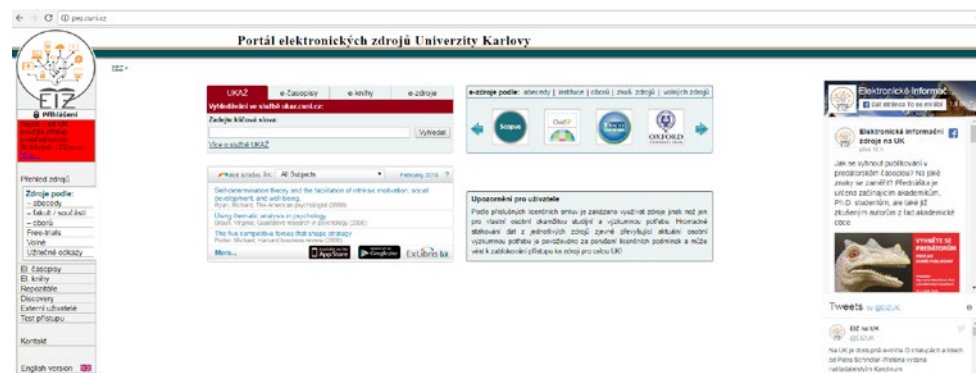
Elektronická knihovna **Social Science Research Network** (SSRN, <http://papers.ssrn.com>) je zajímavý multidisciplinární zdroj původně z oblasti společenských věd, zpřístupňující stovky

tisíc článků, konferenčních materiálů, posterů, výzkumných zpráv.

Přes milion článků z oboru ekonomie a souvisejících lze získat prostřednictvím digitálního archivu **RePEc** (Research Papers in Economics, <http://repec.org>). Zahrnuje e-printy (preprinty a postprinty) odborných článků, výzkumné zprávy, knihy, jednotlivé kapitoly a další.

Zájemci o odborné lékařské texty mohou navštívit portál **Free Books 4 Doctors** (<http://www.freebooks4doctors.com/>), nabízející odkazy na volně dostupné e-knihy. Součástí je také služba **Free Medical Journals** (<http://www.freemedicaljournals.com/>), zprostředkující více než 5000 lékařských časopisů. Na některé tituly může být aplikováno embargo – volně dostupné jsou články z časopisů až po uplynutí stanovené doby, např. jednoho roku.

Chemii a souvisejícím vědním oborům se věnuje **ChemWeb** (<https://www.chemweb.com/>). Jeho obsahem jsou časopisy, knihy a konferenční materiály, které může zájemce využívat po registraci zdarma.

Portál elektronických zdrojů Univerzity Karlovy

Informace státní a veřejné správy

Tereza Otčenášková

Téměř dennodenně se každý z nás potýká s celou řadou administrativních i jiných požadavků nejen ze strany institucí veřejné a státní správy.

Na závěr pak dva zdroje domácí produkce:

Unikátní projekt **StaréMapy.cz** (<http://staremapy.cz>) umožňuje milovníkům historie a dějin kartografie jak přístup k digitalizovaným mapovým podkladům, tak možnost podílet se na přiřazení geografických souřadnic k historickým mapám a přispět tak k obsahu portálu. Vlastní výsledky lze prohlížet na OldMapsOnline.org (<http://www.oldmapsonline.org>).

Projekt **Manuscriptorium** (<http://www.manuscriptorium.com>) je další významný český příspěvek ke světovému kulturnímu dědictví, spočívající v systematické dlouholeté digitalizaci a zpracování vzácných rukopisů a starých tisků.

Použité zdroje:

Portál elektronických zdrojů Univerzity Karlovy [online]. Praha: Ústřední knihovna Univerzity Karlovy, 2018 [cit. 2018-01-22]. Dostupné z: <http://pez.cuni.cz>

Kontakt na autora: petr.novak@ruk.cuni.cz

„pátrat“ po relevantních a spolehlivých zdrojích. Tento článek poskytuje alespoň dílčí doporučení, kde lze tyto zdroje informací nalézt a jak se vyhnout chybám při práci s nimi.

První sekcí je státní a veřejná správa obecně. Důležité odkazy poskytuje portál veřejné správy (<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>) a portál státní správy (<https://www.statnisprava.cz/>). Za zmínku stojí jistě i celkový přehled a adresář úřadů (https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/druhy_uradu), který je zde k dispozici. Zpravidla jsou uvedeny kontaktní informace dané instituce, odkaz na webové stránky, IČ, DIČ, někdy i úřední hodiny a podobně. V některých případech vede kliknutí na daný „úřad“ pouze k rozcestníku, kde lze filtrovat příslušnou instituci dle oblastí, ve které působí. Je tomu tak například u katastrálních úřadů, celních úřadů, insolvenčních správců a podobných pracovišť, u kterých je relevantní zohlednit lokální působíště.

Dále je k dispozici přehled městských a obecních úřadů (<https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/d0055>). U nich je zpravidla dostupná informace o členění na jednotlivé odbory a oddělení. Stejně tak je uvedena jejich agenda a veškeré úkony, které má daná instituce ve své gesci. V rámci tohoto portálu státní správy (viz výše) lze využít i velmi užitečnou sekci „Potřebujete vyřídit...“. Její mutace jsou zpravidla dostupné i na dílčích stránkách městských, obecních a krajských úřadů, a to například pod názvem „Chci si zařídít“, „Řešení životních situací“ nebo přes rádice či pomocníky ztělesněné maskoty měst (pardubickým portálem provází koník a podobně). Zde si každý uživatel může najít oblast, které se týká jeho požadavek či problém. Zahrnuty jsou otázky bydlení, občanských průkazů, cestovních pasů, zdravotnictví, vzdělání, zaměstnanosti, práva, podnikání, sociálního zabezpečení a podobně.

Na stránkách některých institucí lze využít online rezervaci termínu schůzky nebo podání žádosti či vyzvednutí zhotovených dokladů. V řadě případů je i možné použít e-podatelnou dokumentů a formulářů a zajistit tak různé administrativní úkony odkudkoliv, kde je připojení

k internetu. K realizaci většiny podání je nutné připojit elektronický podpis nebo časové razítko. Ministerstvo vnitra poskytuje přehled kvalifikovaných certifikačních autorit, na jejichž stránkách se dozvíte více informací o uvedených bezpečnostních a identifikačních prvcích elektronické komunikace (<http://www.mvcr.cz/clanek/prehled-kvalifikovanych-poskytovatelu-certifikacnich-sluzeb-a-jejich-kvalifikovanych-sluzeb.aspx>).

K řadě úkonů potřebují fyzické i právnické osoby formuláře. Ty jsou na většině portálů umístěny v samostatném oddělu. Zmíněné sekce, nástroje a formuláře naleznete buď podrobnějším hledáním přímo na daných stránkách, nebo zkuste využít vyhledávání přes www.google.com nebo www.seznam.cz či jiné vyhledávače, kam zadejte název instituce a poté klíčové slovo „formulář“, „životní situace“, „e-podatelná“ a podobně.

Z oblasti zdravotnictví lze zmínit důležitá pracoviště typu Státní ústav pro kontrolu léčiv (<http://www.sukl.cz/>), Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (<http://www.uzis.cz/>) nebo informace o veřejném zdraví poskytované Ministerstvem zdravotnictví (<http://www.mzcr.cz/Verejne/>).

Z hlediska práva a justice je důležitý přístup ke sbírkám zákonů (<http://www.sbirka.cz/>) a k oficiálnímu serveru českého soudnictví – Justici (<http://www.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>). Významnou problematikou této oblasti je autorské právo (<https://www.mkcr.cz/autorske-pravo-15.html>).

Mezi spolehlivé zdroje informací o podnikatelských subjektech patří bezpochyby obchodní rejstřík (<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>), živnostenský rejstřík (<http://www.rzp.cz/>) a insolvenční rejstřík (<https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>). Podnikatelské subjekty (ale i řada občanů) využívají pro komunikaci s orgány veřejné moci datové schránky (<https://www.datoveschranky.info/>). Pro veřejnost, ale i úředníky jsou stále důležitější služby CzechPointu (<http://www.czechpoint.cz/public/>), které jsou dostupné na pobočkách České pošty a nabízejí například výpis a opisy z různých registrů a rejstříků, řízení agend nebo konverze (převod) dokumentů. Český

Ukázka portálu veřejné správy

úřad zeměměřičský a katastrální (<http://www.cuzk.cz>) je jistě dalším hojně využívaným zdrojem pro různé účely.

Neméně důležité informace naleznete v sekci „Cestujeme“ na stránkách Ministerstva zahraničních věcí, kde se můžete informovat o aktuálním dění a doporučeních pro cesty do jednotlivých států a oblastí (<http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/index.html>), řešení situací v zahraničí, vízových informacích nebo konzulárních službách. Stejně tak lze využít systém DROZD (<https://drozd.mzv.cz/>), pomocí kterého se zaregistrujete před zahraniční cestou a specifikujete informace o své osobě, spolucestujících, plánované délce pobytu, místě pobytu a kontaktních osobách, čímž zvýšíte bezpečnost při cestování.

V oblasti statistických dat je nutné zmínit Český statistický úřad (<https://www.czso.cz/>) a Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>). Obě tyto stránky obsahují zajímavé a užitečné statistiky a analýzy.

Další důležitou institucí je Česká obchodní inspekce (<https://www.coi.cz/>), na jejíchž stránkách naleznete mimo jiné i spotřebitelského průvodce.

Z oblasti finanční sféry lze uvést Českou národní banku (<http://www.cnb.cz/cs/index.html>) nebo Evropskou centrální banku (<https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>), kde jsou mimo jiné dostupné vzdělávací materiály, informace o bankovkách a různé statistiky a výzkumy.

V návaznosti na ochranu životního prostředí existuje stále více institucí i informačních zdrojů. Jedním z nejdůležitějších orgánů je Česká inspekce životního prostředí (<http://www.cizp.cz/>), Státní fond životního prostředí (<https://www.sfzp.cz/>) a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (<http://www.ochranaprirody.cz/>).

Mediální informace jsou sice značně cenné, ale jejich kvalita se významně liší. Pochopitelně lze vyhledávat na stránkách České televize (<http://www.ceskatelevize.cz/>), Českého rozhlasu (<http://www.rozhlas.cz/portal/portal/>) nebo České tiskové kanceláře (<http://www.ctk.cz/>), kde jsou například různé databáze zpráv, očekávané události, fotobanky, videobanky a infografiky.

A na závěr informace pro knihovnice a knihovnický. Ministerstvo kultury spravuje sekci

„Literatura a knihovny“ (<https://www.mkcr.cz/literatura-a-knihovny-1123.html>). V jejím rámci je k dispozici například evidence knihoven (<https://www.mkcr.cz/evidence-knihoven-adresar-knihoven-evidovanych-ministerstvem-kultury-a-souvisejici-informace-341.html>) nebo informace o dotacích pro knihovny (<https://www.mkcr.cz/dotacni-rizeni-25.html>).

Celkově lze shrnout, že některé informace jsou dostupné zcela zdarma, u jiných je pro jejich získání nebo zobrazení potřeba opsat několik znaků (tzv. CAPTCHA kód), registrovat se nebo poskytnout jiné údaje o své osobě, tedy identifikovat se nebo přímo ověřit svou totožnost. Zásady a doporučení pro úspěšnou komunikaci na internetu a výměnu dat a informací zahrnují mimo jiné dodržení požadavků na formát, velikost zaslaného sou-

boru i jeho obsah (v některých případech včetně elektronického podpisu), dále vyžádání potvrzení přijetí mailu a zpětnou kontrolu údajů, které jsou následně zveřejněny na internetu. Alespoň jednou týdně je vhodné zkontrolovat složku spamů či nevyžádané pošty. Předjedete tak možnému opomenutí nebo zanedbání lhůty v příchozím mailu, který je omylem kategorizován jako nežádoucí.

Nezbývá tedy než začít „bojovat“ s informačním smogem, být trpělivý a pozorný a zejména aktuální, a to nejen v pracovním, ale i soukromém životě. Přeji co nejvíce štěstí a výher v tomto nepřetržitě boji, a zejména to, ať nacházíte potřebné.

Kontakt na autorku:
tereza.otcenaszkova@gmail.com

Ministerstvo kultury vydalo Standard pro dobrý knihovní fond

Rozhovor s PhDr. Marií Šedou a PhDr. Vítem Richterem,

zpracovala Andrea Součková

V polovině loňského roku spatřil světlo světa Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky. Můžete ho znát také pod označením „Standard pro dobrý knihovní fond“. Dokument je zaměřen na práci s knihovním fondem ve veřejných knihovnách do 40 000 obyvatel a jeho účelem je zvýšení kvality a aktuálnosti knihovního fondu. Metodický pokyn je určen nejen knihovníkům, ale dostává se také ke zřizovatelům/provozovatelům knihoven.

Ke vzniku dalšího standardu pro knihovny přinášíme rozhovor s PhDr. Vítem Richterem, ředitelem Knihovnického institutu Národní knihovny, a PhDr. Marií Šedou, metodičkou Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě.

Jak vznikla myšlenka na vytvoření standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu?

MŠ – Návrh vytvořit nějakou metodiku vznikl postupně. Při metodických návštěvách v pověřených i obsluhovaných knihovnách bylo vidět, že knihovní fond mnohdy potřebuje větší zásah – probrat knihy a vyřadit ty, které nejsou žádané. Problémy byly na dvou stranách – někdy na straně knihovníka či knihovnice konkrétní knihovny, někdy na straně obce. To byl ten větší problém, protože někde starostové nechtěli schvalovat vyřazení knih. Na poradě krajských metodiků v roce 2015 jsme začali o tomto problému diskutovat a dohodli jsme se, že takový metodický pokyn by byl velmi užitečný a potřebný.

VR – Byl tu ještě jeden podnět. Od roku 2011 děláme analýzu výpůjček, které jsou během roku poskytovány veřejnými knihovnami. Jedná se o vzorek o rozsahu cca 3 mil. výpůjček, které skutečně vybraný vzorek 30 knihoven – velkých i malých. Z těchto analýz vyplývá, že uživatelé si nejvíce půjčují knihy, které byly vydány v po-

NOVÉ TRENDY

sledních 5 až 6 letech. Po uplynutí této doby zájem o výpůjčky starších titulů pravidelně a podstatně klesá.¹ V této souvislosti samozřejmě vzniká otázka, jaká část knihovních fondů se půjčuje jen velmi omezeně nebo vůbec.

Jak standard pro dobrý knihovní fond vznikl?

VR – V první fázi jsme si udělali několik analýz. Velmi cenná byla data knihoven, které jsou zapojeny do projektu Benchmarking knihoven. V tomto projektu se většina běžných statistických ukazatelů přepočítává ve vztahu k počtu obyvatel, což umožňuje vzájemné srovnání. Velmi rychle jsme zjistili, že podstatná část českých knihoven nabízí svým uživatelům velké knihovní fondy, které se ale velmi málo půjčují.

MŠ – Vzhledem k tomu, že už máme přijaté dva dokumenty – Standard pro dobrý fond a Služby knihoven knihovnám, bylo logické, že další standard by měl jít stejnou cestou – vytvořit metodický pokyn, který by vydalo Ministerstvo kultury, a současně vydat jeho komentovanou verzi ve stejném provedení jako předcházející dokumenty. Ty komentované verze jsou velmi důležité – dostávají se na stůl starostům obcí, jsou barevné a čtivé a „nezapadnou“ mezi ostatními dokumenty, které starostové obcí dostávají.

Kdo se do vzniku standardu zapojil?

MŠ – Šlo o řadu kolegů z knihoven; nejdříve jsme zjišťovali v krajských knihovnách, zda nemají vytvořené nějaké interní metodické pokyny, které by se touto problematikou zabývaly, protože zkušenosti z terénu jsou ty nejdůležitější – dokážou postihnout problematiku, která není vždy jednoznačně vidět.

Čím jste se nechali inspirovat?

VR – Na počátku jsme se snažili zjistit, jak se

aktualizací knihovních fondů zabývají v zahraničí. Udělali jsme si rešerši a prozkoumali celou řadu standardů, které jsou pro tuto oblast používány v různých zemích, například Německu, Rakousku, Velké Británii nebo ve Spojených státech. Nakonec jsme se nejvíce inspirovali standardem IFLA, který byl vytvořen sekci IFLA pro veřejné knihovny.²

Jaká je úloha Ministerstva kultury při vzniku takového dokumentu?

VR – Od samého počátku jsme se dohodli na vzájemné spolupráci. V Knihovnickém institutu vznikl základní podklad, který MK ČR upravilo do podoby metodického pokynu.

Co vše bylo potřeba zabezpečit, než byl standard přijat MK ČR?

VR – K tomu, aby standard mohl příznivě působit, je nezbytné, aby skutečně odrážel situaci knihoven, reagoval na ni a byl vnímán jako užitečný nástroj. Návrh prošel diskuzí jak v sekci SDRUK pro regionální funkce, tak i na sekci veřejných knihoven SKIP. Nakonec jsme vyzvali všechny účastníky elektronické konference Region, aby se k návrhu vyjádřili. V závěru MK ČR požádalo o stanovisko Svaz měst a obcí ČR a Spolek pro obnovu venkova. Všechny došlé připomínky jsme do standardu zapracovali a některé parametry upravili.

Máte už nějaké ohlasy na standard od knihovnic a knihovníků?

MŠ – Ještě před definitivním schválením standardu jsme požádali několik knihoven, aby si nastavené parametry otestovaly na svém knihovním fondu. Ohlasy od knihovníků byly výborné. Tím, že kolegové v knihovnách v Moravskoslezském kraji byli první, kdo standard (ještě v pracovní verzi) dostali do ruky a dělali testovací propočty, mohli přímo v obsluhovaných knihovných rea-

¹ RICHTER, Vít. Co se půjčovalo ve veřejných knihovnách v roce 2015. 1. část. *Čtenář: měsíčník pro knihovny*, 2017, roč. 69, č. 5, s. 172–174. ISSN 0011-2321.

RICHTER, Vít. Co se půjčovalo ve veřejných knihovnách v roce 2015. 2. část. *Čtenář: měsíčník pro knihovny*, 2017, roč. 69, č. 6, s. 210–214. ISSN 0011-2321.

² KOONTZ, Christie, ed. a Barbara GUBBIN, ed. *Služby veřejných knihoven: směrnice IFLA* [online]. 2., zcela přeprac. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2012 [cit. 2017-11-29]. ISBN 978-80-7050-612-7. Dostupné také z: <http://kramerius4.nkp.cz/search/handle/uuid:f066f100-c2ba-11e2-b6da-005056827e52> nebo http://oldknihovnam.nkp.cz/docs/IFLA/Smernice_IFLA_DEF_2012.pdf

NOVÉ TRENDY

lizovat myšlenky standardu v praxi. Navíc jsme je požádali, aby zkusili udělat výpočty aktivace a obratu knihovního fondu. Podrobné propočty jsme dostali například z knihovny v Novém Jičíně či v Opavě, také z Hnojníku či z Bolatic.

Co se knihovníci ve standardu dozvědí?

VR – Standard zahrnuje celkem osm oblastí:

- zásady tvorby knihovního fondu,
- typy a formy dokumentů v knihovním fondu,
- rozsah knihovního fondu,
- základní součásti knihovního fondu,
- financování nákupu knihovního fondu,
- aktualizace a vyřazování knihovního fondu,
- hodnocení využití knihovního fondu,
- revize knihovního fondu.

Na co se tedy mohou knihovníci těšit?

MŠ – Knihovníci dostávají do rukou třetí důležitý dokument připravený pro práci v terénu. Snaha je předat metodikům i přímo knihovníkům praktický manuál k dané problematice.

VR – Standard byl díky MK ČR vydán také jako tištěná brožura. Velmi bychom uvítali, aby se dostal nejen do knihoven, ale také do rukou starostů a zastupitelů obcí, kteří by mohli získat větší vzhled do činnosti knihoven. Mohl by být pro ně také inspirovaný a podkladem pro rozhodování o financování knihovny, zejména nákupu nových knih a dalších informačních zdrojů. Bohužel každý rok zjišťujeme, že je cca 1 600 obcí, které svým knihovnám nedávají ani korunu na nákup nových přírůstků.

Další informace:

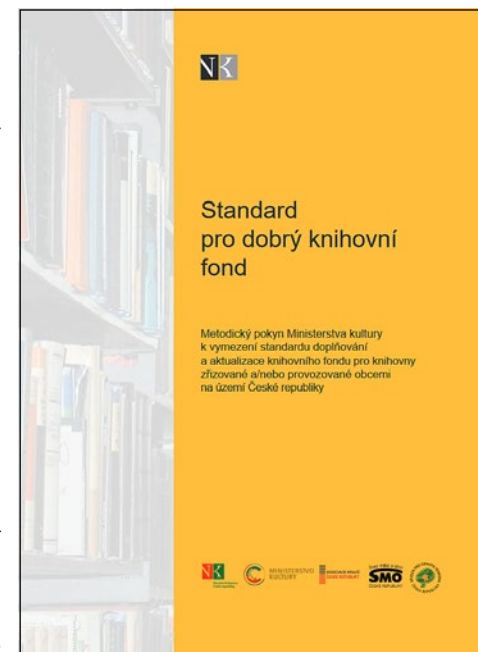
Metodiky a koncepce MK ČR:

- *Standard pro dobrý knihovní fond: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky* [online]. 1. vydání. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2017 [cit. 2017-11-28]. ISBN 978-80-7050-691-2. Dostupné také z: <http://ipk.nkp.cz/docs/standard-pro-dobry-knihovni-fond>
- *Standard pro dobrou knihovnu: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu*

veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky [online]. 3. vydání. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2015 [cit. 2017-11-28]. ISBN 978-80-7050-652-3. Dostupné také z: http://ipk.nkp.cz/docs/Standard_pro_dobrou_knihovnu.pdf

- *Služby knihoven knihovnám: krajské programy regionálních funkcí na podporu knihoven* [online]. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2014 [cit. 2017-11-29]. ISBN 978-80-7050-635-6. Dostupné také z: http://ipk.nkp.cz/docs/RF/sluzby_knihoven_knihovnam.pdf

- Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. In: *Ministerstvo kultury České republiky* [online]. Praha, [cit. 2017-11-29]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/meto

Obálka standardu

dicky-pokyn-regionalni-fce-1076.pdf

• Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. In: *Ministerstvo kultury České republiky* [online]. Praha, [cit. 2017-11-29]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/metodicky_pokyn_mk_k_vymezeni_standardu_vkis_poskytovanych_knihovnami_1-1085.doc

• Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky. In: *Ministerstvo kultury České republiky* [online]. Praha, [cit. 2017-11-29]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_metodicky-pokyn-mkdef-7674.pdf

Kontakt na autorku rozhovoru:
andrea.souckova@svkhk.cz

Ochrana osobních údajů v knihovnách (GDPR)

Bohdana Hladíková

Dnem 25. 5. 2018 vstoupí v účinnost diskutované nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/679, o ochraně osobních údajů. Nařízením, které je známo pod anglickou zkratkou GDPR (General Data Protection Regulation nebo česky Obecné nařízení o ochraně osobních údajů; dále jen Nařízení), se od tohoto data musí řídit subjekty, které nějakým způsobem zpracovávají osobní údaje, bez ohledu na dosavadní národní právní úpravu. Z Nařízení existují pouze drobné výjimky. Nevztahuje se například na zpracování fyzickou osobou pro výlučně osobní či domácí účely a nechrání data právnických osob.

Je tedy zřejmé, že se nařízení bude týkat i všech knihoven, neboť jsou v nich zpracovávány osobní údaje čtenářů. Ovšem čtenáři to samozřejmě nekončí. Osobní údaje jsou definovány široce jako informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě.¹ Osobním údajem tak může být například jméno a příjmení, identifikační číslo (rodné číslo), klasická nebo e-mailová adresa, zvláštní prvek fyzické, kulturní, ekonomické, společenské identity, podle které lze fyzickou osobu přímo či nepřímo identifikovat (např. fotografie). Z toho je zřejmé, že osobním údajem zpracovávaným v knihovnách jsou i údaje o zaměstnancích a dob-

rovolnicích, dodavatelích a partnerech (pokud jsou fyzickou osobou) nebo fotografie z akcí, kde je zachycena identifikovatelná fyzická osoba. Uvedený výčet zahrnuje opravdu jen několik příkladů. Podle aktivit provozovaných knihovnou jich může být samozřejmě mnohem více.

Knihovna jako správce osobních údajů musí osobní údaje s pomocí vhodných technických a organizačních prostředků chránit. Prvním krokem, který by každá knihovna měla udělat, je písemně provést analýzu toho, jaká data zpracovává. Při tom je třeba zaměřit se na údaje zpracovávané fyzicky (například v kartotékách) i elektronicky (to mohou být například údaje v knihovním systému nebo třeba složky digitálních fotografií). Nařízením v článku 6 stanovuje několik podmínek, z nichž aspoň jedna musí být splněna, aby šlo o zpracování zákonné. Osobní údaje tak mohou být zpracovávány pouze, pokud je to nezbytné pro: plnění smlouvy včetně opatření přijatých před jejím uzavřením, splnění právní povinnosti správce údajů, ochranu životně důležitých zájmů subjektu údajů nebo jiné fyzické osoby, pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu, pro účely oprávněných zájmů správce či třetí strany, pokud nad těmito zájmy nepřevažují zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů. Šestou možností, kterou nařízení připouští, je zpracování osobních

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>

údajů založené na souhlasu.

Souhlas subjektu údajů by měl být svobodný, jednoznačný, aktivní, informovaný, udělený k jednomu nebo více konkrétním účelům a odděleně od ostatních ujednání; zároveň je potřeba, aby byl informován o možnosti souhlas kdykoli odvolat. Pokud jej odvolá a neexistuje žádný další důvod zpracování, musí být osobní údaje vymazány nebo anonymizovány. Prostá formulace, že čtenář souhlasí se zpracováním svých osobních údajů, tedy nestačí. Knihovna by udělení souhlasu měla samozřejmě být schopna doložit. Tuto otázku upravuje článek 7 Nařízení. Pro lepší pochopení problematiky souhlasu je možné doporučit též pokyny pracovní skupiny WP29, které naleznete na stránkách Úřadu pro ochranu osobních údajů.³

S ochranou osobních údajů v knihovnách i se zavedením Nařízení se pojí ještě řada dalších aspektů. Z toho, co již bylo řečeno, je zřejmé, že problematika není jednoduchá a knihovny

by jí měly už nyní věnovat pozornost. Snad jim k tomu napomohou i plánované aktivity Národní knihovny ČR v oblasti vzdělávání ke GDPR. Prvním z těchto počínů je doporučení Ústřední knihovnické rady ČR, aby knihovny přesunuly své webové stránky a katalogy pod protokol <https://>. Text doporučení naleznete na stránkách Knihovnického institutu.⁴

Poslední a zásadní pomůckou vydanou Knihovnickým institutem je Příručka pro knihovny,⁵ která si klade za cíl knihovníky v aplikaci pravidel podpořit.

Pozn.: Pro snadnější přístup k uvedeným materiálům doporučujeme webovou verzi našeho zpravodaje, kde jsou na ně přímé odkazy. Zpravodaj naleznete na stránkách <https://www.svkhk.cz/> v sekci Pro knihovny.

Kontakt na autorku: bohdana.hladikova@svkhk.cz

² <https://www.uoou.cz/pokyny-pracovni-skupiny-wp29/ds-4728/archiv=0&p1=3938>

³ http://ipk.nkp.cz/docs/legislativa/Prechodzhttpnahtps_Doporuceni_UKR_2017.pdf/view

⁴ http://ipk.nkp.cz/legislativa/01_LegPod/ochrana-osobnich-udaju/ochrana-osobnich-udaju-prirucka-pro-knihovny

Znáte projekt FriendlyVox pro knihovny?

Robert Štěrba

Jaké bude zítra počasí? Co píšou v dnešních novinách? Kdo mi napsal e-mail? – pro vidoucího člověka s volným přístupem k internetu snadná věc, pro nevidomého nebo zrakově postiženého často neřešitelný problém. Zpřístupnit internet nevidomým a slabozrakým v knihovnách – to je cílem přelomového projektu nadačního fondu FriendlyVox.

Snahu zpřístupnit s pomocí nástroje FriendlyVox online svět na veřejných místech všem, kteří se v něm nemohou kvůli svému postižení pohybovat, podpořil také nadační fond Českého rozhlasu Světluška. Prostředky od Světlušky budou použity na úhradu nákladů spojených se zaškolením pracovníků knihoven.

FriendlyVox je webový portál navržený speciálně pro potřeby uživatelů, kteří nemohou při práci s počítačem používat obrazovku a myš. S pomocí několika málo kláves si lidé se zrakovým postižením bez problémů „přečtou“ noviny, e-maily, podívají se na Wikipedii, ovládnou YouTube, dostanou se k informacím o jízdách vlaků a autobusů, k informacím o počasí, televiznímu programu či přehrání vybraných rádií a televizních pořadů. Do budoucna by se jim mohly díky FriendlyVox otevřít i sociální sítě. „Ovládnání portálu je tak snadné, že jej po chvíli zvládnou i lidé, kteří s počítačem běžně nepracují. Nemusí si pořizovat speciální počítač, stačí jim instalovat na rodinném počítači internetový prohlížeč Google Chrome. FriendlyVox se tak liší od odcítacích programů, které kladou na své uživatele značné

nároky. Ty jsou schopny zvládnout jen někteří zrakově postižení, vesměs z řad mladší generace s pozitivním vztahem k výpočetní technice," říká autor projektu Vladimír Jareš, kterého k vytvoření přátelského portálu inspiroval jeho nevidomý syn Honza. Součástí projektu FriendlyVox v knihovnách je i školení samotných knihovníků tak, aby mohli zájemcům pomoci, případně je nasměrovat na servisní organizace, jako jsou TyfloCentra nebo SONS (Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých). Služba FriendlyVox je zdarma, na rozdíl od čtecího programu, jehož cena se může vyšplhat až na 60 000 Kč, včetně hardwaru na 100 000 Kč. Takový počítač navíc nemůže nevidomý sdílet se zbytkem rodiny.

Podle Romana Giebische, předsedy Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) České republiky, je zpřístupnění internetového obsahu zrakově handicapovaným v souladu s metodickou příručkou pro práci knihoven s názvem Rovný přístup – Standard Handicap Friendly. Tu připravila Sekce služeb osobám se specifickými potřebami SKIP a vydala Národní knihovna ČR s podporou Ministerstva kultury ČR. Tento cíl je také obsažen v dokumentu Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2017–2020. „V ČR je 5 500 veřejných knihoven. Každá z nich je ze zákona povinna umožnit návštěvníkům přístup k informacím a službám internetu. Pracujeme na tom, abychom knihovny otevřeli opravdu všem osobám, ať už s jakýmkoliv handicapem. Proto podporujeme i řešení FriendlyVox, které se u jedné skupiny postižených snaží o totéž," doplňuje Roman Giebisch.

V České republice je přes 100 000 lidí se zrakovým postižením. „Žádné statistiky o využívání internetu mezi zrakově postiženými neexistují, s jistotou víme pouze to, že pokrýt plně své potřeby v této oblasti zvládá jen zlomek z nich," pokračuje Vladimír Jareš: „Jedním z cílů projektu FriendlyVox pro knihovny je proto oslovit prostřednictvím sítě veřejných knihoven co nejširší okruh zrakově postižených a ukázat jim, že používat internet nemusí být tak složité, jak si možná dosud mysleli.“

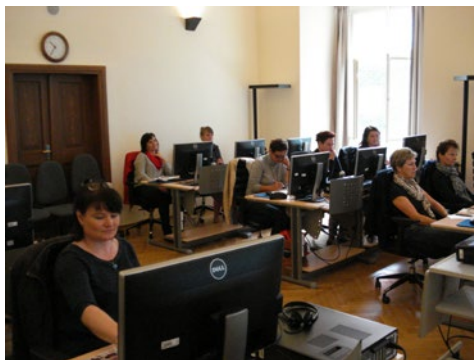
Projekt FriendlyVox pro knihovny má za sebou pilotní fázi, při níž byly jednotlivé kroky vedoucí

k zapojení knihovny prověřeny na vzorku třiceti veřejných knihoven napříč ČR. V současné době probíhá příprava na další fázi, v jejímž rámci bude proškolen 80 regionálních konzultantů z řad knihovníků. Na nich potom bude šířit projekt plošně do veřejných knihoven po celé České republice. Nositel projektu, nadační fond FriendlyVox, předpokládá, že do konce roku 2019 budou mít zrakově postižení lidé možnost pracovat s počítačem v 800 veřejných knihovnách.

Kontakt na autora: robert.sterba@turboconsult.cz
Více informací na: <https://www.friendlyvox.info/cs/>, <http://www.friendlyvox.org/>

Knihovna města Hradce Králové má také FriendlyVox

Školení knihovníků v Národní knihovně na podzim roku 2016

E-sborník z bibliografického kolokvia a další nové publikace s tematikou bibliografie

Zdeňka Mikulecká

Na podzim loňského roku se v Moravské zemské knihovně v Brně uskutečnilo jubilejní 20. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů, jehož pořadatelem je Sekce SDRUK pro bibliografii a Slovenská asociace knihoven. V rámci Měsíce české a slovenské kulturní vzájemnosti se opět sešli bibliografové z obou republik, a protože to byla velká událost, přítomna byla také JUDr. Kateřina Kalistová, náměstkyně ministra kultury Mgr. Daniela Hermana, pod jehož záštitou se kolokvium uskutečnilo. Paní náměstkyně přednesla zdravici, která nebyla určena nikomu jinému než Jaromíru Kubíčkoví a Miloši Kovačkovi, a to za jejich přínos k rozvoji česko-slovenských vztahů v oblasti knihovnictví a bibliografie. Program kolokvia byl bohatý a jako obvykle byl rozčleněn do několika tematických bloků, v jejichž rámci odeznělo 20 prezentací. Více k odbornému programu vám ale prozrazovat nebudu, všechny příspěvky totiž budou uveřejněny v e-sborníku, který v těchto chvílích v SVK HK „pečeme“. Publikován by měl být na přelomu jara a léta letošního roku a k dispozici bude všem zájemcům na webových stránkách Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové <https://www.svkhk.cz/>. V sekci *Pro veřejnost* v oddíle *E-knihy vydávané SVK HK* už jednu e-publikaci najdete. Jedná se o e-sborník z 19. bibliogra-

fického kolokvia (2016, Banská Bystrica), který byl publikován v roce 2017 a je volně ke stažení ve formátu PDF.

Nejsou to ovšem jediné sborníky s tematikou bibliografie, které v poslední době vyšly. Za zmínku jistě stojí *Mezínky bibliografie*, publikace vydaná v roce 2017 Moravskou zemskou knihovnou při příležitosti konání 20. kolokvia. Ze všech zajímavých statí zmíním např. příspěvek Václavy Horčákové *Bibliografie dějin Českých zemí*, Michala Přibáně *Bibliografie literárního exilu* nebo článek Vojtěcha Malínka *Česká literární bibliografie*. A s českou literární bibliografií, resp. s Ústavem pro českou literaturu, souvisí i další sborník, který nesmím opomenout: *České oborové bibliografie*. Obsahem sborníku jsou texty příspěvků, které zazněly na stejnojmenném interdisciplinárním semináři, jehož pořadatelem byl právě Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR. Čtenářům je nabídnut pohled do historie i současnosti bibliografií z oborů jako lingvistika, divadlo, film, muzikologie, archeologie, česká literatura, medicína a mnoha dalších. Zmíněna je i báze ANL – Výběr článků v českých novinách, časopisech a sbornících a také Digitální knihovna AV ČR. Oba tyto sborníky vyšly v tištěné podobě a samozřejmě jsou k dispozici ve fondu SVK HK.

Kontakt na autorku: zdenka.mikulecka@svkhk.cz

Knihovny Jičínska na facebooku

Helena Vejvarová

facebooku stránku Knihovny Jičínska.

Málokdo ví, že se Knihovna Václava Čtvrtka v Jičíně stará o všechny malé knihovny jičínského regionu. Možná i proto kolegyně Lenka Knapová a Dana Michlová založily 16. listopadu 2011 na

Na stránce jsou zveřejňovány informace o úspěšných akcích, pozvánky, odkazy na články o knihovnách. Čas od času některá knihovna požádá o vystavení informace o proběhlé či chystané akci nebo nějaké zajímavosti ze života knihovny.

Jedna taková zvláštní událost nastala nedávno i v jedné z našich knihoven. Neplánovaně totiž proběhlo jedno výpůjční odpoledne ve středověkém stylu při svíčkách. V celé vesnici nešla elektřina, a ani to paní knihovnici od půjčování knih neodradilo. Zpravodajství o takto nečekaných událostech si na našich stránkách také nachází své místo.

Milým překvapením je, že facebookovou strán-

ku Knihovny Jičínka nesledují jen další knihovny, ale občas sem zavítají i zvědaví čtenáři.

Kontakt na autorku: vejvarova@knihovna.jicin.cz
Web jičínské knihovny: <http://knihovna.jicin.cz/>
Facebook Knihovny Jičínka: <https://www.facebook.com/Knihovny-Ji%C4%8D%C3%ADn-ska-105824599532905/>

Kniha do vlaku aneb Čtení na cesty...

Soňa Neubauerová

Knihovna města Hradce Králové má normálně 11 poboček. V loňském roce se nám ovšem podařilo otevřít další (s nadsázkou) pobočku, a to na koupališti Flošna. A protože půjčování na koupališti bylo velice úspěšné a návštěvníci byli s novou službou moc spokojeni, rozhodli jsme se pokračovat v umístování vyřazených knížek z našeho knižního fondu dál. V uskutečnění tohoto záměru nám pomohl již zavedený projekt Kniha do vlaku, který funguje v mnoha městech České republiky.¹

V současné době má již královéhradecká odbavovací hala Českých drah naši novou knihovnu, kde si každý cestující může vybrat tu knížku, která mu zpříjemní chvíle čekání na vlak, případně celou jízdu. Knížky se totiž mohou vracet až na výstupní stanici, pokud je dané nádraží také zapojeno do projektu. Nebo v případě, že čtenář nestihne knížku přečíst, může si ji odnést domů a vrátit při další jízdě vlakem.

Knihovna na královéhradeckém nádraží nabízí v současné době okolo 1000 titulů jak pro dospělé, tak i pro děti. Její nezbytnou součástí je půjčovný řád.

Pohodové cestování s knihou přeje Knihovna města Hradce Králové.

Kontakt na autorku: neubauerova@knihovnahk.cz
Web knihovny: <http://www.knihovnahk.cz/>

Kniha do vlaku na hradeckém nádraží

¹ Poznámka redakce: Míst, kde projekt funguje, je již mnoho. Dle údaje k 4. 1. 2018 by těchto knihoven umístěných po nádražích ČR mělo být dokonce 84. Aktuální informace naleznete na facebookové stránce Kniha do vlaku.

Jak vyplňovat knihovnickou statistiku a nedělat chyby?

Eva Semrádová

Knihovnickou statistiku provází tradičně mnoho polopravd i omylů, a tak se pracovníci Knihovnického institutu Národní knihovny ČR

rozhodli podpořit naše znalosti definic, výkazů a statistik sérií školení, která proběhla minulý rok ve všech krajských knihovnách. V Královéhradeckém kraji se zájemci o tuto problematiku sešli počátkem listopadu ve Studijní a vědecké

knihovně v Hradci Králové. Lektor PhDr. Vít Richter se zaměřil na vysvětlení významu hodnocení výkonů knihoven, komentoval knihovnické definice.

K práci se statistickými daty existuje řada nástrojů: jsou to zejména knihovnické standardy¹, časové řady a benchmarking² nebo metoda měření efektivity vynaložených finančních prostředků ve veřejné knihovně neboli metoda ROI (Return on Investment)³. Všechny tyto nástroje jsou založeny na porovnávání knihoven mezi sebou. Fungují tedy správně jen za předpokladu, že vstupní data mají stejné vlastnosti, jsou klasifikována podle stejných definic. Jinými slovy podle obehnaného rčení: nemůžeme srovnávat „jablka a hrušky“. Z toho důvodu je vhodné si před sběrem dat ujasnit sporná místa statistického výkazu a seznámit se s celostátně platnými definicemi, které najdeme v úvodní kapitole v Deníku veřejné knihovny⁴. Národní knihovna na svém webu zveřejňuje odpovědi na nejčastěji kladené otázky ke statistice⁵ a zde následují některé další praktické rady, jak se vyhnout chybám:

1) Obsluhovaná populace

Většina hodnot pro porovnání knihoven vychází z počtu obyvatel, kterým knihovna slouží. Zaznamenáváme počet obyvatel obce nebo obcí, obecní nebo městské části, pro jejíž obyvatele je vykazující knihovna zřízena. Do počtu obsluhované populace se započítávají také cizinci

s realizovaným pobytem (trvalý a přechodný). Uvádí se stav k 31. 12. vykazovaného roku, údaj si ověřujeme každý rok v databázi Ministerstva vnitra ČR.⁶ Pro potřeby výkazů se uvádí pouze počet obyvatel obce, ve které knihovna sídlí, i když má čtenáře i ze sousedních obcí.

2) Knihovní fondy

Vyazuje se počet řádně zaevidovaných knihovních jednotek, ke kterým má knihovna vlastnická práva. Výměnné soubory nebo fond deponovaný z pověřené knihovny se neuvádí ve stavu knihovního fondu ani v údajích o volném výběru. Pro zaznamenání objemu výměnných fondů má výkaz samostatné rubriky.

U knihovních fondů sledujeme návaznost na objem fondu v minulém roce. Platí vzorec: stav fondu minulého roku plus přírůstek a minus úbytek je roven stavu fondu daného roku.

Často není možné přesně zjistit počet knihovních jednotek ve volném výběru; pro tento účel použijte propočtení: 1m police = cca 30–35 svazků.

Jako součástí fondu jsou vykazovány elektronické dokumenty na fyzickém nosiči (CD, DVD přehrávané pomocí PC, čtečky elektronických dokumentů). Elektronické databáze nebo jednotlivé dokumenty, ke kterým získala knihovna přístup sjednáním licence, nejsou vykazovány ve fondech, ale jako elektronické služby knihovny.

Periodika jsou dokumenty v tištěné nebo elektronické formě. Uvádíme počet jednotlivých

¹ Například: Standard pro dobrou knihovnu: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřízenými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky [online]. 2. vydání. Praha: Národní knihovna České republiky- Knihovnický institut, 2013 [cit. 2018-01-11], 11 s. ISBN 978-80-7050-616-5. Dostupné také z: http://ipk.nkp.cz/docs/bench/Standard_pro_dobrou.pdf

Standard pro dobrý knihovní fond: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřízené a/nebo provozované obcemi na území České republiky [online]. Praha: Národní knihovna České republiky-Knihovnický institut, 2017 [cit. 2018-01-11], 20 s. ISBN 978-80-7050-689-9. Dostupné také z: <http://ipk.nkp.cz/docs/standard-pro-dobry-knihovni-fond>

² Informace o projektu Benchmarking knihoven jsou k dispozici na <http://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/mereni-vykonu-a-kvality-v-knihovnach-1/Benchmarking.htm>.

³ ŘEHÁK, Tomáš. Neocenitelné služby knihovny a jak je ocenit. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 103 s. ISBN 978-80-7478-413-2.

⁴ Tiskopisy Deníku veřejné knihovny a statistických výkazů naleznete na <http://www.nipos-mk.cz/?cat=88>.

⁵ Oddíl Statistika – odpovědi na nejčastěji kladené otázky je přístupný z http://ipk.nkp.cz/statistika-pruzkumy-dokumenty/statistiky/stat_faq.htm.

⁶ Zdroj pro údaj o počtu obyvatel i cizinců: <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>.

titulů periodik, případně multiplikátů, nikoliv jednotlivá čísla.

3) Uživatelé knihovny

Do počtu registrovaných uživatelů se započítává i uživatel, který měl platnou registraci z uplynulého roku a který provedl v průběhu běžného roku alespoň jednu transakci zaznamenanou knihovním systémem. Obnovení registrace vícekrát v jednom roce nenavýšuje počet uživatelů, každý uživatel se započítá jen jednou.

Pro měření návštěvnosti elektronických služeb využíváme data z elektronických měřidel. Rozlišujeme návštěvníky webu knihovny a návštěvníky elektronických výpůjčních či informačních služeb. V počtu uživatelů internetu v knihovně lze vykazovat i návštěvníky využívající připojení přes wifi síť, pokud knihovna toto připojení nabízí a využívání sleduje.

U počtu návštěvníků kulturních a vzdělávacích akcí uvedeme počet osob, které se v daný den akce zúčastnily. V případě opakování akce v daném dni se počty návštěvníků sčítají. Počet účastníků cyklické vzdělávací akce se vykazuje u každé dílčí akce a počty se sčítají.

4) Výpůjčky

Započítávají se všechny evidované výpůjčky (absenční, prezenční, prolongace); pokud například u prezenčních výpůjček evidenci nevedeme, nemůžeme je ani vykazovat.

Do výpůjček se započítávají výpůjčky elektronických dokumentů na pevném nosiči (CD, DVD, výpůjčky čteček e-knih) a vykazuje se počet nosičů či čteček, nikoliv nahraných dokumentů. Výpůjčky e-knih a využívání elektronických zdrojů online jsou považovány za elektronické služby a do klasických výpůjček se nezapočítávají.

Jako „výpůjčky jiných dokumentů“ označujeme pro účely výkazů například deskové hry, trojrozměrné dokumenty, dokumenty v Braillově písmu, firemní literaturu.

Pro zařazení výpůjčky do kategorií respektujeme celostátně dohodnuté pravidlo, že určující je, zda se jedná o dětského, nebo dospělého čtenáře, nikoli jestli naučná literatura (nebo

beletrie) pochází z fondu pro dospělého, nebo dětského čtenáře. Je vhodné si ověřit, zda to takto vyhodnocuje námi využívaný automatizovaný knihovní systém.

5) Meziknihovní výpůjční služba

U mezinárodní meziknihovní výpůjční služby je ze zákona garantem 6 knihoven (Národní knihovna ČR, Národní technická knihovna, Knihovna Akademie věd ČR, Moravská zemská knihovna v Brně, Vědecká knihovna v Olomouci a Národní lékařská knihovna). Knihovna, která žádá o službu prostřednictvím těchto knihoven, ji vykazuje v kategorii „meziknihovní výpůjční služba v rámci státu“, nikoliv jako mezinárodní.

6) Vzdělávací a kulturní akce

Vzdělávací akce poskytují nové informace a poznatky, vyžaduje se aktivní přístup účastníků (přednášky, jazykové kurzy, exkurze, workshopy, univerzity volného času, lekce informační gramotnosti, komentované hudební pořady apod.). U kulturních akcí je hlavním přínosem estetický zážitek a zpravidla nevyžadují aktivní spoluúčast návštěvníků (autorské čtení, koncerty, pasování prvňáčků, Noc s Andersenem, soutěže, hraní deskových her, výtvarné dílny, divadelní představení, výstavy apod.). Akci, kde se objevuje kulturní i vzdělávací složka, zařadíme podle převažujícího zaměření. U cyklických akcí se vykazují všechny lekce daného cyklu.

U akcí s více pořadatelci si knihovna zařadí akci do statistiky, jen pokud patří mezi hlavní pořadatele. Akce jiné organizace v prostorách knihovny, kterou knihovna nepořádá (pronájem prostor), se nevykazují.

7) Kopírovací služby

Knihovna vykazuje kopírovací služby, i když za ně nevybírá poplatky. Ale pokud za ně poplatky vybírá, musí odvádět poplatek za zhotovené kopie agentuře Dilia (podrobněji v článku Nabízíte v knihovně kopírování? Nezapomeňte na autorské odměny, který byl otištěn ve zpravodaji U nás v čísle 1 z roku 2016; https://www.svkhk.cz/SVKHK/u-us-pas-pdf_archiv/20160114.pdf).

8) Zaměstnanci

Vykazujeme pouze zaměstnance, kteří mají řádnou pracovní smlouvu. U neprofesionálních knihoven nerozlišujeme kategorie podle odbornosti a vzdělání. Vykazovaný úvazek by měl zahrnout celou pracovní dobu, ne jen otevírací dobu knihovny. Úvazky zaokrouhlujeme na dvě desetinná místa.

Knihovník, který vykonává práci bez nároku na odměnu, je dobrovolník. Počet pracovníků, kteří mají sjednanou dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti, se ve výkazech nesleduje. Informace o těchto dohodách podává položka „ostatní osobní náklady“ v oddíle „financování“. U některých neprofesionálních knihoven může tak nastat situace, že oddíl „zaměstnanci“ zůstane nulový.

Vladka Buchtová

Knihovnický jarmark ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové má přes své krátké trvání svůj pevný termín, a to první listopadovou sobotu. Je to datum poměrně šalamounské. Chtěli jsme se totiž vyhnout všem vánočním trhům, které se v zimě na Hradec Králové valí. Takže přídomek „vánoční“ jsme z názvu vypustili, což neznamena, že se v sortimentu neobjevily adventní věnce, svíčky či purpura. Tento rok se nám, co se týká data, poněkud zakymácel kvůli probíhající výstavě, ale ani to nás neodradilo. Jarmark totiž pro nás není jenom práce, ale opravdové potěšení. Zjevně si to myslí i prodejci. Ještě ani nebyli osloveni, ale dotazy, kdy to zase bude, jen přelýly...

Jak to začalo? Jak mnozí z vás vědí, knihovna je vpravdě místem, kde bují ženský element. A v naší knihovně se sešlo velké množství různých talentů. Od výborných kuchařek až po šikovné šperkařky. Napadlo nás tedy, že je věčná škoda, aby um našich knihovnic znali jen ti nejbližší z jejich okolí. A tak vznikl nápad jejich výrobky nabízet. Prostor knihovna má. Poměrně

Mezi pracovníky s odborným knihovnickým vzděláním se zahrnují i absolventi akreditovaných rekvalifikačních knihovnických kurzů nebo od roku 2016 i ti, kteří složili příslušnou zkoušku v rámci Národní soustavy kvalifikací.

Knihovnické výkazy mají při posuzování, jak bylo „podnikání“ knihovny v daném roce úspěšné, stejnou funkci jako pro komerční firmy účetní uzávěrky. V denících knihovny a ve výkazech vyplňujeme tedy zásadně jen ta data, která je možné doložit z automatizovaného knihovního systému, z účetních dokladů atd. Když údaje neznáme, zůstane v evidenci nula.

Kontakt na autorku: eva.semradova@svkhk.cz

Jarmark zvaný knihovnický

velkou galerii U Přívazu. Stačilo nanosít stoly a židle a zorganizovat „zasedací pořádek“. Žádali jsme malé vložné, abychom pokryli drobné náklady. Oslovlili jsme i prodejce trdelníků a kávy. Něco sladkého vždy přijde vhod. A nejen to. Pro návštěvníky vždy připravujeme malý „vítací“ punč a koláčky. Káva a čaj jsou už pravidelně k dispozici.

Letos se sešlo dvanáct prodávajících, ale v galerii nás bylo samozřejmě víc, protože rodní příslušníci přišli s prodejem a nabídkou pomoci. Navíc se každoročně přidávají i prodejci zvenčí, kteří v knihovně nepracují. Sortiment byl opravdu široký. Některé naše kolegyně jsou už vyhlášené svými výbornými marmeládami, krásnými, a vůbec ne drahými ozdobami či roztomilými drobnostmi, které udělají radost našim nejbližším. Ani ručně pletené ponožky nejsou k zahoezení. U šperků se zastaví žena každého věku a krásně vyřezávané dřevěné slánky, mističky, lžičky, šídla, svíčky či knoflíky jsou také dárkem, který způsobí radost. Objevila se levandule i nápadité plátěné tašky. Originální svíce, vánoční ozdoby, sušené bylinky, ořechy, adventní věnce či brože nebo povlaky na polš-

STALO SE

tářky s vánočním motivem. To vše bylo k dostání. A navíc jsme připravili i malý bonus pro uštvané matky. Ty mohly dočasně odložit své ratolesti ke stolečku, kde bylo připraveno vše na zdobení perníčků. Perníčky i zdobení byly k dispozici a výbuchu fantazie dveře otevřeny. Nazdobené skvosty si pak děti mohly odnést domů.

Děti si nazdobě perníčky mohly odnést domů

Pokud Bůh a EET dá, budeme jarmark provozovat i nadále. Před Vánoci je to vítaná injekce optimismu a energie nejen pro návštěvníky, ale i pro nás, které tuto událost už po tři roky radostně připravujeme.

Kontakt na autorku: vladimira.buchtova@svkhk.cz
Web knihovny: <https://www.svkhk.cz/>

Sortiment byl opravdu široký

KKK aneb KKK 2017

Lucie Jirků

Už popáté se koncem listopadu konala ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové Královéhradecká knihovnická konference, která tentokrát završila celoroční kampaň Digitalizace v knihovnách. Konferenční sál nebyl sice tak přeplněný jako o rok dříve, kdy tématem bylo vzdělávání, ale návštěvnost byla srovnatelná s jinými ročníky. Zajímavé bylo, jak se téma konference projevilo na složení účastníků – nižší zájem knihovníků z menších knihoven Královéhradeckého kraje byl vyvážen účastí knihovnic z větších knihoven z jiných krajů (Pardubický, Praha), což se u této regionální konference stalo poprvé.

Po úvodním slovu ředitelky SVK HK Evy Svobodové vystoupil Martin Lhoták z Knihovny Akademie věd ČR. Ve své shrnující přednášce přiblížil publiku stav digitalizace v českých knihovnách, její vývoj, současnost i plány

pro blízkou budoucnost. Následující Filip Šír z Knihovny Národního muzea představil ne už úplně neznámý projekt Virtuální národní fonotéka. Zuzana Hartmanová pak shrnula aktivity Městské knihovny v Praze na poli digitalizace i vydávání e-knih. Lenka Damborská z Moravské zemské knihovny v Brně představila Digitální knihovnu MZK a mobilní aplikaci Kramerius, vyvíjené přímo na půdě MZK. Eva Semrádová z pořádající knihovny v příspěvku Kam kráčíš, knihovnictví promítla spoustu obrázků pro inspiraci a na závěr konference pak Andrea Součková a Vladka Buchtová představily celokrajskou kampaň pro rok 2018. V průběhu dne nechyběla ani prezentace autorky článku shrnující stav digitalizace v Královéhradeckém kraji a samozřejmě ohlédnutí za kampaní Digitalizace v knihovnách. Pro zájemce o více informací jsou veškeré prezentace k dispozici na <https://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Vzdelavani/Materialy-ke-stazeni.aspx>.

STALO SE

Jaký otisk zanechala kampaň s mottem „Otisk papíru v digitálním světě“ v reálném knihovnickém světě, je otázkou, každopádně už teď víme, že o digitalizaci a možnostech využití jejích výsledků je třeba mluvit i nadále. Jak vyplynulo z dotazníků, které účastníci konference vyplnili, jen 7 % účastníků se neplánuje v této oblasti dále vzdělávat. Vzděláváníchtiví by nejčastěji volili návštěvu konferencí (50 %), školení (43 %) či čtení odborných článků (39 %), zájem by měli i o e-learningový kurz (25 %). Co se týká vlastního zapojení do digitalizace regionálních fondů, o tom po kampani uvažuje 42 % dotázaných. Ne příliš příjemným překvapením byly odpovědi na otázku „Využíváte ve své práci Digitální knihovnu SVK HK (kramerius.svkhk.cz)?“, kdy DK využívá jen 28,5 % dotázaných; díky kampani ji

začne využívat dalších 25 %, ale celých 46,5 % ji nepoužívá, a ani se nechystá. Tato zpětná vazba nám jen potvrdila, že je nyní potřeba se více soustředit na propagaci a prezentaci možností, které digitální knihovny knihovnicům i uživatelům skýtají. K tomu by měly přispět i školení práce s digitálními knihovnami či praktické exkurze. Zkus si digitalizovat knihu, které se nám během kampaně velmi osvědčily a které budeme pro kolegy z knihoven či dalších paměťových institucí pořádat i v letošním roce.

Protože ač kampaň Digitalizace v knihovnách skončila, digitalizace v knihovnách rozhodně nekončí...

Kontakt na autorku: lucie.jirku@svkhk.cz
Web knihovny: <https://www.svkhk.cz/>

Návštěvníci konference

Zleva přednášející Lucie Jirků, Filip Šír, Martin Lhoták

Ivana Votavová

Za oponou knihovna

V náhodské knihovně se stále něco děje. Seniori navštěvují náhodskou univerzitu volného času, učí se anglicky, trénují paměť a tvoří. Probíhají zde kurzy dějin umění, besedy, koncerty, divadelní představení i výstavy. Čtvrtým rokem se děti scházejí ve výtvarném kroužku. Novinkou loňského roku je divadelní kroužek Za oponou knihovna.

Spojení divadla a knihovny je vlastně zcela přirozené. Prozatím sedm dětí se schází s „režisérkou“

Monikou Jelínkovou každou středu v klubovně knihovny. První úkol pro nově vzniklý soubor byl jasný: vymyslet program na počest Astrid Lindgrénové, jejímuž výročí jsme v dětském oddělení naší knihovny věnovali poslední čtyři měsíce loňského roku. Vzniklo autorské divadelní představení složené z vyprávění o životě švédské spisovatelky a scének z jejích knížek. Ožila před námi Pipi, děti z Bullerbynu i se psem Svipem, strašidlo Sušinka a odvážná farářova dcera, zlodějíček Bubla a další postavy ze skvělých knížek.

STALO SE

Zkoušky byly náročné, času málo, ale vše dobře dopadlo a první představení divadelního kroužku na Den pro dětskou knihu se vydařilo. I přes velkou nemocnost v průběhu nácviku a zkoušek se výsledek dostavil a děti svými hereckými schopnostmi a zápalom pro věc mile překvapily. Adélka se do role Pipi i vypravěčky vžila, postavy doslova prožívala a dokázala diváka svým projevem vtáhnout do děje. Jako Pipi předvedla elegantní krasobruslařský výkon a i způsob, jak zatočila se zlodějíčkem Bublou, byl skvělý. I Martin se svých rolí zhostil velmi dobře. Jeho poctivý přístup s výrazným projevem se nedal přehlédnout. Jeho mladší bratr Alex rozesmíval

děti v průběhu zkoušek, ale jako strašidlo Sušinka doslova naháněl strach. Barča nás mile překvapila svou rolí babičky, Nikola všechny okouzila svým ztvárněním Svipa. Kristýnka i přes zdravotní komplikace a náročný text vše zvládla na výbornou. Nela ukázala, že se ničeho a nikoho nebojí.

Divadelní kroužek knihovny bude hrát představení o Astrid Lindgrenové ještě mnohokrát, ale jede se dál. Letos padl výběr na Karla Čapka, jehož 80. výročí úmrtí si budeme připomínat. Už se těšíme.

Kontakt na autorku: votavova@mknachod.cz
Web knihovny: <https://www.mknachod.cz/>

Babička (Bára) vypráví dětem (Adélka a Nikola) o strašidle Sušinkovi

Pipi (Adélka) se chystá mýt podlahu

Křest knihy Obec Mokré

Miroslava Cvejnová

V pátek 19. ledna 2018 v 17 hodin byl Společenský klub v Mokré zcela zaplněn. Asi 40 hostů se sešlo kvůli slavnostnímu křtu knihy *Obec Mokré: zajímavá data v dějinách i současnosti 1390–2016 a půl*.

Program byl zahájen samotnou autorkou publikace Dagmar Honsnejmanovou, která svou novou knihu krátce představila. Konstatovala, že se jedná spíše o sborník dat a výběr nejdůležitějších událostí

ze života malé obce. Navazuje tak na první díl z roku 2010. Bližší informace o knize můžete získat z článku uveřejněného v Bulletinu SKIP 16. 1. 2018 (<https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-4/obec-mokre-zajimava-data-v-dejinach-i>). Oporou a rádcem při přípravě byl historik dr. Josef Ptáček. Vyslovil Dáše Honsnejmanové svůj obdiv nejen za zpracování historie Mokrého, ale i za další aktivity, které zvládá při zaměstnání a péči o rodinu, a za dosažená ocenění.

Samotný křest průzračně čistou vodou provedl

STALO SE

senátor JUDr. Miroslav Antl. Po připitku nešetřil chválou a popřál na adresu autorky i obce mnoho dalších úspěchů. Omluvil novináře a spisovatele Stanislava Motla, který v té době pracoval na dokončení své další knihy, a tak se nemohl zúčastnit.

Dalšími přizvanými hosty byli ředitel Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou Mgr. Tomáš Zelenka, vedoucí Vlastivědného muzea v Dobrušce Mgr. Vladimír Svatoň a vedoucí Kina 70 Dobruška Pavel Štěpán, který se rovněž ujal role hlavního fotografa. Všichni se krátce představili a pozvali ostatní hosty na připravované akce.

Celý večer se Dagmar Honsnejmanová a paní starostka Blanka Kučerová vzorně staraly o všechny hosty. Atmosféra byla velice příjemná a jako obvykle bylo připraveno výborné pohoštění.

I my, kolegyně knihovnice, přejeme Dáše Honsnejmanové do dalšího profesního a osobního života jen to nejlepší.

Zleva senátor JUDr. M. Antl, autorka D. Honsnejmanová se svou knihou, historik dr. J. Ptáček

Čtenářům prozradím, že ještě na podzim letošního roku nás od Dáši čeká překvapení v podobě další publikace.

HONSNEJMANOVÁ, Dagmar. *Obec Mokré: zajímavá data v dějinách i současnosti 1390–2016 a půl*. [Brno]: Šuplík – Andrea Sasínová, 2017, 165 s. ISBN 978-80-7550-056-4.

Kontakt na autorku:
vsknihovna@mestodobruska.cz
Web knihovny: <http://www.obecmokre.cz/knihovna/index.php?nid=3396&lid=cs&oid=719227>

Autogramiáda knihy, na fotografii JUDr. M. Antl a D. Honsnejmanová

Den pro dětskou knihu 2017

Kateřina Hubertová

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR v loňském roce vyhlásil již 10. ročník celo-

státní akce Den pro dětskou knihu. Tento den slavíme vždy v sobotu před 1. nedělí adventní, což tentokrát připadlo na 2. 12. 2017. Právě v tento čas akce zaměřená na propagaci dětské knihy,

četby a knihoven nádherně zapadá do adventní, předvánoční nálady.

Co lze v rámci této akce v knihovnách dělat? Například uspořádat po dohodě s knihkupci předvánoční prodej knih, nabídnout den otevřených dveří, přihlašování nových čtenářů zdarma, výstavy prací dětí i pro děti, vystoupení dětí a pro děti, soutěžní klání a další aktivity, které prostě do knihovny přilákají celé rodiny.

A co konkrétně se v knihovnách Královéhradeckého kraje dělo tentokrát?

- Městská knihovna v Dobrušce zvala děti na interaktivní čtení knihy „O čertovi“, spojené s tajemnými hádankami a zábavními aktivitami.
- Městská knihovna Týniště nad Orlicí uspořádala pro malé návštěvníky divadelní představení „Lelky“, vánoční voňavé tvoření a soutěžení o ceny.
- Soutěž o nejlepší vánoční cukroví vyrobené dětmi proběhla v Městské knihovně v Úpici. K tomu byla pro rodiny přichystána vánoční dílnička s občerstvením.
- V Městské knihovně Slavoj ve Dvoře Králové nad Labem tradičně probíhal prodej knih za snížené ceny, výtvarné dílny i loutkové diva-

Ukázka výrobků z úpické dílničky

Vánoční dílnička v Úpici

dlo a další aktivity, ke kterým bylo připraveno i něco dobrého.

- Městská knihovna Náchod nabídla bohatý program plný čtení, her a vyrábění. V knihovně prodávali knihy, vyhlášovali vítěze soutěže a uskutečnilo se první vystoupení divadelního kroužku „Za oponou knihovna“.¹
- Městská knihovna Teplice nad Metují soutěžila s Bartem Simpsonem. Zároveň se zde konal i prodej knih.
- Městská knihovna Libáň uspořádala komiksovou soutěž pro malé čtenáře a prodejní výstavu bižuterie paní Boženy Machové z Jičína, spojenou s předváděním její výroby.
- Obecní knihovna Batňovice připravila tvořivou dílničku a besedu pro mateřskou školku. Děti se mohly zapojit do soutěže s názvem „Jede, jede mašinka“.
- Nenapravitelný rošťák Bart Simpson se postavil i v Knihovně Kryštofa Haranta v Pece. Mimo soutěžení se také logohrátkovalo a vyučovala se angličtina pro maminky s dětmi.
- Knižní šifru dětských čtenářů luštili v Městské knihovně Egona Hostovského v Hronově. Soutěžili se Simpsonovými a vrabčákem Pepíkem.
- Knihovna u Mokřinky v Mokřém měla pro Den pro dětskou knihu svéráznější pojetí a sla-

vila ho celý rok. **Každý den je vhodný k tomu, aby v něm hrála hlavní roli kniha.**

Možná proběhly aktivity i jinde, ale o těch se nám nepodařilo zjistit žádné informace. Budeme rádi, pokud se zapojí také další knihovny a vý-

čet jejich aktivit bude tak dlouhý, že nepostačí kapacita tohoto zpravodaje. Máte šanci zase na konci roku.

Kontakt na autorku: hubertova@knihovnahk.cz

Web akce: <http://www.dendetskeknihy.cz/>

Zámek plný knih: knižní veletrh nejen odborné literatury ve Východočeském muzeu v Pardubicích

Renáta Tetřevová

Listopad se do povědomí knihovníků a knihomolů zapsal jako měsíc konání malého knižního veletrhu v reprezentativních prostorách pardubického zámku.

Ojedinelý projekt započal již před osmi lety s cílem propagovat publikační činnost kulturních institucí, jako jsou muzea, galerie, památkové a archeologické ústavy. Postupně si cestu na náš komorní veletrh našla i malá nakladatelství, která se specializují na regionální, případně populárně-naučnou literaturu.

Návštěvníci tak mají jedinečnou příležitost prohlédnout si a koupit tituly, které na pultech kamenných knihkupectví obvykle nenajdou. Zpravidla jde o úzce specializované knihy s nízkými náklady, především s uměleckou, historickou, archeologickou a vlastivědnou tematikou. Nejen

proto divu, že většinu kupujících tvoří studenti, pro které bývají tradičně připraveny zvláštní slevy, pedagogové, akviziční knihovníci a kolegové z vědeckých a kulturních institucí. Ostatně většina vystavovatelů prodává své publikace za snížené ceny, což je pro návštěvníky – vzhledem k blížícím se Vánocům – velmi zajímavé.

Veletrh se stal místem setkávání odborných pracovníků z celé republiky, kteří si zde vyměňují zkušenosti a navazují nové kontakty. Zámek je v tento termín místem výjezdního zasedání komise knihovníků Asociace muzeí a galerií ČR a pracovních schůzek východočeských archeologů.

Součástí bývá bohatý doprovodný program spojený s prezentací a křty nových titulů, setkávání se zajímavými osobnostmi a významnými českými spisovateli. Během dosud sedmileté existence jsme přivítali takové celebrity, jako jsou Vlastimil Vondruška, Michal Viewegh nebo Kateřina Tučková.

Návštěvníci veletrhu s dotazy

Prostory rytířského sálu plné návštěvníků

¹ Poznámka redakce: Pro zájemce o více informací doporučujeme článek ředitelky náchodské knihovny Ivany Votavové, který naleznete v aktuálním čísle zpravodaje.

Mimořádný ohlas veřejnosti jsme zaznamenali v roce 2014, kdy nás přijel podpořit i slavný žokej Josef Váňa.

Od loňského roku jsme se rozhodli každý ročník zatraktivnit konkrétním tématem a výsledky návštěvnosti nám potvrdily, že se jedná o další cestu, jak do rytířských sálů plných knih přilákat další milovníky knih a kultury.

Sedmý ročník, jehož se zúčastnilo 22 vystavovatelů, měl podtitul **Tam a zase zpátky** a nesl se v duchu cestovatelství a etnologie. Doprovodný program nabídl výstavu unikátní čerkeské zbroje z 18. století, která, ač zřídka prezentovaná, je ve sbírkách Východočeského muzea přes 100 let. Výstavu doplnily vzácné historické fotografie Kavkazu z poslední třetiny 19. století, rovněž z fondu VČM. V rámci autogramiády a představení cestopisu Jaroslava Dršaty *Na kole do Jeruza-*

Křest knihy Pavla Fialy *Mistr opratí* Jiří Kocman

léma a ještě kousek dál se konala v areálu zámku výstava autorových fotografií. Nechybělo vyhlášení výsledků literárně-historické soutěže pro děti s „hobitím“ tématem a celý ročník završila beseda s Pavlínou Brzákovou, publicistkou a etnografkou se specializací na původní sibiřská etnika a šamanismus.

Letošní veletrh se uskuteční opět v rytířských sálech pardubického zámku 9. listopadu 2018 od 10.00 do 17.00 hodin a tentokrát má téma *Ke hvězdám!* Program bude postupně od jara upřesňován, proto sledujte naše webové stránky www.vcm.cz.

Případné dotazy vám ráda zodpoví hlavní organizátorka akce Renáta Tetřevová na e-mailu tetrevova@vcm.cz.

Web Východočeského muzea v Pardubicích:
<http://www.vcm.cz/>

Součástí programu byla i výstava

Severská literatura v českých překladech

Michal Švec

Asi každý knihovník si v posledních letech všiml, že severské literatuře se u nás nebývale daří. Každý rok přibude do knihovnických polic mnoho desítek nových překladů zavedených i zcela neznámých autorů. A zdaleka nejen krimi, i když především ta švédské, norské a dánské literatuře v počtu vydaných titulů stále kraluje. Na letošní rok jsme pro vás připravili sérii článků, která vám

pomůže se v záplavě knih ze Severu zorientovat. V dalších číslech časopisu vám postupně představíme tři hlavní trendy (krimi, severské „podivno“, historický román) a knihy, které by rozhodně neměly uniknout vaší pozornosti.

Ačkoli u nás severská literatura právě zažívá rekordní období, poměrně velké popularity se v naší zemi těší už od druhé poloviny 19. století, kdy začaly vycházet první beletristické překlady ze severských jazyků. Na přelomu 19. a 20. století

vyšel překlad finského eposu *Kalevala*, Národní divadlo pod vedením Jaroslava Kvapila uvádělo hry Henrika Ibsena a ke čtenářům se hojně dostával i Knut Hamsun nebo August Strindberg a další velcí spisovatelé této epochy. Oblibu si knihy ze Severu zachovaly i v období meziválečném, kdy byla jejich vlajkovou lodí Topičova edice Bílé knihy. Po druhé světové válce nastal sice drobný útlum a vycházeli především autoři ideologicky souznějící s režimem, vedle nich se ale do češtiny našťěstí tu a tam překládala také klasika (příkladem za všechny je nesmrtelný Hans Christian Andersen) a občas se podařilo prosadit i jiné tituly. Díky aktivním překladatelům se tak mohli čeští čtenáři seznamovat s kvalitní literaturou ze Severu i v období do roku 89.

Opravdový boom nastal ale až krátce po roce 2000, kdy na český trh vstoupil fenomén severské krimi (Nordic noir). Čeští nakladatelé vycítili obrovský komerční potenciál a začali stále intenzivněji objevovat nové a nové severské autory všech žánrů. Vedle krimi a proudů, kterým se budeme věnovat v dalších číslech časopisu, je v současnosti velmi oblíbená například literatura humoristická. Často staví do hlavní role seniory a skrze jejich perspektivu přináší i důraznou společenskou kritiku (např. Tuomas Kyrö, Minna Lindgrenová, Fredrik Backman). Jiné humoristické romány stavějí spíše na podivínských hrdínech a bláznivě zápletky, plné šílených peripetií (Arto Paasilinna, Jonas Jonasson). Své pevné místo mají i romány pro ženy, které většinou rozkrývají rodinná tajemství, vyhocené vztahy a dávno utrpěné krivdy (Anne B. Ragde, Herb-jörg Wassmo, Riikka Pulkkinenová). Význačnou pozici pak zastávají knihy napsané přistěhovalci, kteří originálním způsobem tematizují většinou prolínání kultur země, z níž pocházejí, a svého nového domova. Zpracovávají také nelehkou integraci, setkání s nesnášenlivostí nebo kruté osudy svých rodičů a prarodičů před emigrací (Alen Mešković, Pajtim Statovci, Jonas Hassen Khemiri aj.).

Čtenářskému zájmu se dlouhodobě těší i nej-

starší severské literární památky. Vycházejí nejen revidovaná a doplněná vydání (*Staroislandské ságy*, *Kalevala*), ale také texty u nás dosud nepublikované. Trvalý zájem je rovněž o klasiky dvou uplynulých století: k těm vůbec nejčtenějším se řadí Mika Waltari. Vedle pěti velkých severských zemí a jazyků se k nám stále více dostávají i knihy z menších, ale zároveň nesmírně zajímavých kulturních a jazykových oblastí, jako je Grónsko, sámské Laponsko nebo Faerské ostrovy.

Trvalou populární stálicí je u nás severská literatura pro děti a mládež. Stále znovu jsou vydávány pohádky a povídky již výše zmíněného H. Ch. Andersena (jakkoli jeho původní příběhy – pomíneme-li hordu nepříliš povedených a notně uhlažených převyprávění – pro děti až tak moc nejsou), velké popularity se pochopitelně těší Astrid Lindgrenová i finsko-švédská autorka mumínků Tove Janssonová, jejichž příběhy zaujmou svou nekonformitou a svěbytnou životní filozofií. K českým dětem se ale zvláště poslední dobou hojně dostávají i moderní, nezřídka nápaditě ilustrované příběhy z celého Severu (*Lyžníci z Plískanic*, *Tatu a Patu*, *Gorila a já*, *Tajné bratrstvo aj.*).

Ač je vždy obtížné a zavádějící generalizovat, severská literatura u nás byla jistě vždy populární mimo jiné i proto, že se nikdy nebála obtížných, ba dokonce tabuizovaných témat, která zpracovávala syrovým a otevřeným způsobem. Autoři a autorky se také nebáli otevírat aktuální problémy, kritizovat společnost, upjaté dobové konvence i zažitě předsudky, a proto byli mnohdy průkopníky žádoucích společenských změn a literatura, kterou vytvářeli, byla v pravém a dobrém slova smyslu angažovaná. Takovou pozici si na Severu psané slovo udržuje dodnes a nezbyvá než doufat, že jí jednou (znovu) nabude i u nás. Do té doby se můžeme s nadšením začíst alespoň do inspirativních příběhů, které nám přináší právě severská literatura.

Kontakt na autora:

michal@skandinavskydum.cz

Dvě knihovny na pobřeží Finského zálivu

Vanda Vaničková

Vyrazit v zimě za ještě větší zimou je trochu zvláštní. Na druhou stranu výlet do dvou zemí na severu Evropy ukázal, že počasí je čím dál nevyzpytatelnější. Zatímco ve Spojených státech atakují začátkem ledna teploměry $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$, ve Finsku bylo „jen“ $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Finská republika je první ze zemí, jejíž knihovnu jsem navštívila. Finsko pro mě znamenalo zemi tisíců jezer se solidní hokejovou základnou a vyzdvihovaným vzdělávacím systémem. Již první den v hlavním městě Helsinky však poukázal hlavně na masivní oblibu kávy a krátkou přítomnost denního světla. V lednu vychází v jižní části Finska slunce po deváté hodině a zapadá před čtvrtou odpoledne. Je evidentní, proč je třeba tolik kávy. :)

Národní knihovnu Finska (**Kansalliskirjasto**; *The National Library of Finland*) jsem zastihla za světla. Historie knihovny je samozřejmě ovlivněna poměrně „divokou“ historií státu, o níž se dá stručně říci, že Finové byli stále pod něčí nadvládou. Nejdříve šlo o Švédské království, začátkem 19. století pak o nadvládu carského Ruska. Stejně výročí samostatnosti oslavilo Finsko

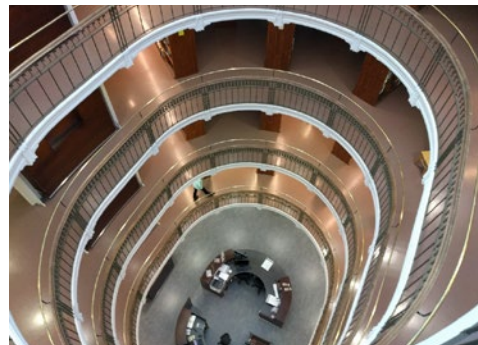
v roce 2017, rok před výročí československým. Prapočátek má Národní knihovna Finska v roce 1640 v kolekci knih na gymnáziu ve městě Turku. Do Helsinek byla sbírka přestěhována v roce 1828, ale stále nebyla oficiálně knihovnou národní, nýbrž univerzitní (University of Helsinki). Národní knihovnou (včetně potvrzení v názvu) se stala v roce 2006, i když je stále součástí Univerzity Helsinky. Knihovna sídlí v empírové budově z první poloviny 19. století, která byla začátkem 20. století rozšířena o tzv. rotundu. Budova byla postavena dle plánů berlínského architekta Carla Ludvíga Engela, který projektoval mnoho staveb po celém Finsku.

Nejen v knihovně, ale i na jejich webových stránkách je patrný důraz na nacionalitu a národní dědictví. Víze knihovny zní „*Naše národní bohatství přístupné všem*“. Závěrem zajímavost – nejstarší dokumenty, které je možné najít v archivu knihovny, jsou rukopisy na papýru ze 4. století před naším letopočtem.

Píši-li o Finsku, nesmím zapomenout na tři poznámky z oblasti literatury, konkrétně připomenout dva finské autory a jedno dílo. Gentlemsky začnu dámou neboli Tove Jansson, autorkou dětských příběhů o mumíncích. Finským rodákem je i Mika Waltari, známý jako autor historického bestselleru *Egyptán Sinuhet*. Za

Budova knihovny v Helsinkách

Helsinská knihovna – pohled ze schodů

zmínku stojí i národní epos *Kalevala*, jenž byl sepsán v 19. století na základě lidové slovesnosti a líčí příběhy z finské mytologie.

Druhou „knihovni“ zastávkou byla Národní knihovna Estonska (**Eesti Rahvusraamatukogu**, *The National Library of Estonia*). Estonská knihovna je výrazně mladší než její kolegyně na druhém břehu Finského zálivu. Tato skutečnost je patrná nejen z historie, ale i ze současného sídla, moderní osmipodlažní budovy z let 1985–1993. Národní knihovna byla založena v roce 1918 a oficiálně sloužila až do roku 1944 výhradně potřebám zákonodárců. Veřejnou knihovnou se stala v dobách sovětské okupace, což může znít jako pozitivum ruského vlivu. Estonci rozhodně na dobu, kdy byli řízeni Sovětským svazem, rádi nevzpomínají. Od roku 1953 nesla knihovna název *Fr. R. Kreutzwald State Library*, odkazující na Friedricha Reinholda Kreutzwalda, zakladatele moderní estonské literatury. Kreutzwald napsal například hrdinský epos *Kalevala* syn, kterým se snažil povzbudit národní smýšlení Estonců. Bohužel spíše podnítil názory, že vykrádá finskou Kalevalu. Myslím však, že při lehce sebekritickém pohledu do naší historie dovedeme jako Češi snahu o povzbuzení národa i za cenu „malých lstí“ velice dobře pochopit.

Růst Národní knihovny Estonska (oficiální název od roku 1988) nastal ve druhé polovině 80. let, a to zejména díky spolupráci zemí kolem Baltského moře. Začala se tak uvolňovat tamější pravi-

dla, jako například zákaz půjčování knih v jiném jazyce než v ruštině. Stejně jako celý stát získala knihovna „samostatnost“ v roce 1991.

Název článku zmiňuje Finský záliv, který zároveň vysvětluje, proč jsem navštívila právě tyto dvě knihovny. Z Helsinek je to totiž do Tallinnu, co by kamenem dohodil, nebo spíše „na trajektu za dvě hodiny ujet“. Obě hlavní města spojuje pravidelná lodní doprava, kterou využívají hlavně místní cestující za prací a studiem. Výjimkou nejsou ale ani zcela pragmatické cesty za levnějším alkoholem. Na trajektu je možné zakoupit nepřeberné množství alkoholu, který je v mezinárodních vodách zbaven daně.

Vydáte-li se na sever Evropy, rozhodně doporučuji následovat naši trasu a navštívit dvě uvedené města. Moderní Helsinky jsou dynamické a rychlé, Tallinn, který je obklopen středověkými hradbami, zase pohádkový a vizuálně podobný českým městům. Na první pohled mi při-

Estonská knihovna

Rumcajs – plakát

DOPORUČUJEME DO VAŠICH FONDŮ

pomínal Jičín. A když jsem v estonské knihovně objevila plakát divadelního představení *Röövel Rumcajs* (Loupežník Rumcajs), nabyla jsem dojmu, že to není náhoda...

Statistické okénko:

Finsko:¹

- **rozloha:** 338 432 km²
- **počet obyvatel:** 5 529 176
- **velká města:** Turku, Tampere, Oulu, **hlavní město:** Helsinky
- **úřední jazyk:** finština, švédština

Esti Rahvusraamatukogu:²

- **webové stránky:** <https://www.kansalliskirjasto.fi>
- **knihovní fond:** 115 km regálů s materiály; 3 miliony knih a 3 miliony dalších dokumentů; v roce 2016 zdigitalizováno milion stran národně významných zdrojů; celkově je zdigitalizováno 11 milionů stran

Estonsko:³

- **rozloha:** 45 339 km²
- **počet obyvatel:** 1 308 114
- **velká města:** Tartu, Pärnu, **hlavní město:** Tallinn
- **úřední jazyk:** estonština

Kansalliskirjasto:⁴

- **webové stránky:** <http://www.nlib.ee/>
- **počet návštěv:** 633 380; počet aktivních uživatelů: 16 552
- **knihovní jednotky:** celkem 3 381 072 položek, z toho 380 445 digitálních položek; 78 pracovních počítačů pro návštěvníky

Kontakt na autorku: vandav@seznam.cz

¹) Finsko. *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. c2018 [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Finsko>

²) Key figures 2016. *The National Library of Finland* [online]. c2015 [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://www.kansalliskirjasto.fi/en/key-figures-2016>

³) Estonsko. *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. c2018 [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Estonsko>

⁴) At a glance. *National Library of Estonia* [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <http://www.nlib.ee/en/library-in-figures/>

Dříve narození napsali knížku

Šimona Šimonová a Tereza Heuer

Ve čtvrtek 29. 11. 2017 se v domově důchodců „U Biřičky“ odehrál křest knihy „Vzpomínka, již беру do ruky“.

Je to kniha zvláštní, protože ji nenapsal jediný spisovatel. Ale dílo může být jedinečné tím, že je souborem mnoha snah. Snah upřímných, zaujatých, citově zaangażovaných, psaných s láskou, úctou, humorem i vřelým šarmem. Takové je dílo „vodou Biřičky křtěné“.

Pracovnice Knihovny města Hradce Králové

Křest knihy

DOPORUČUJEME DO VAŠICH FONDŮ

napadlo v rámci již několik let pořádaného posluchačského cyklu „Pondělní matiné pro dříve narozené“ rozšířit další spolupráci a komunikaci se staršími návštěvníky a pokusily se je zapojit do aktivity Vzpomínka, již беру do ruky.

Nechaly se inspirovat rozhlasovým pořadem „Ještě to mám schovaný“ i literární soutěží Knihovny Eduarda Petišky v Brandýse nad Labem „Polabská vrba“ a nabídly účastníkům Pondělních matiné, návštěvníkům celé knihovny i dalším seniorům možnost tvůrčím způsobem zpracovat jejich vzpomínky.

Původním zadáním dílny bylo shromáždit zajímavé vzpomínky, které se téměř každému z nás v průběhu života spojují s předměty – svědky zapamatovaných událostí, a jejich další literární zpracování formou vyprávění příběhu.

Vždy když se přichází s novou aktivitou, musí být „proražena cesta“. V případě knihovnického snažení to byla cesta skrze houštinu nejistoty z vlastního výkonu, obav z nepřijetí námětu, nepřiměřené sebekritiky („vždyť přece nejsem žádný spisovatel“), strachu z negativního přijetí vlastního díla.

Avšak naštěstí se vždy najde oněch sedm či více statečných, kteří do toho přes rokliny, propasti, vánici a slotu neprošlapaného jdou s perem v ruce pevně uchopeným.

Knihovnice se všem zájemcům v knihovně i domově důchodců snažily usnadnit vykročení

pořádáním literárních dílen, kde se mohli seznámit s literární formou vyprávění, poslechnout si tematické příběhy od známých herců či spisovatelů a výtvarníků, případně konzultovat své literární pokusy.

Z podzemí paměti vytryskl tenký pramínek první povídky, přidaly se další, potůček zesílil a naplnil studánku vzpomínkové knížky.

Bylo krásné sledovat, jak zájemci k první povídce přidali další, a nakonec knihovnice musely některé z nich schovat pro příští, již s předstihem uvažované použití pro knížku roku 2019.

Protože to byl projekt nový, nakonec se příspěvky tematicky rozkošatěly, což autorkám nápadu nakonec vůbec nevadilo, protože vzpomínky – na doby nedávné, ale i zcela historické – byly velmi zajímavé.

Bez další pomoci šikovných kolegyně knihovnic, které provedly redakční úpravy a vytvořily obálku knihy, stejně jako tiskařského novoměstského umu by se dílo nedalo završit. Poděkování patří i vedení obou institucí, které se do akce zapojily.

Křest knížky, který se pro všechny, kdo se akce zúčastnili, konal v domově U Biřičky, byl radostně očekáván.

Pracovnice domova pro seniory v čele s paní Mgr. Ninou Schafferovou velmi krásně připravily vánoční atmosféru setkání. Dostavili se téměř všichni autoři, až na dva, kteří bohužel

Předávání autorských výtisků

Slavnostní přítpek

DOPORUČUJEME DO VAŠICH FONDŮ

onemocněli.

Předání autorských výtisků bylo velmi důstojné a emocionální, zřejmě i díky začátku adventního období, ve kterém se křest konal.

Knihu je možno zakoupit v ústředí i na pobočkách Knihovny města Hradce Králové a samozřejmě i v domově důchodců U Biřičky v Hradci Králové.

Na základě vstřícné odezvy se knihovnice rozhodly pokračovat v příštím roce dalším tématem. Vzhledem k „roku první republiky“ nazvou plánovanou knížku „Vzpomínka na vzpomínku“. Rády by spolu s novými zájemci, možná i ve spolupráci s některými knihovnami okresu Hradec Králové připomněly vzpomínky nejen autorů samých, nýbrž i vyprávěly jejich rodičů, sourozenců, přátel a dobových pamětníků o časech první republiky uvozujičích a samozřejmě o letech 1918–1939.

Dnešní doba je velmi rychlá, velmi hlasitá,

Vypravěčka

Kateřina Hubertová

Každoroční Východočeský literární salón bývá obvykle představením novinek autorů kolem Střediska východočeských spisovatelů. V sále Knihovny města Hradce Králové se ale v rámci 4. salónu ve středu 29. 11. 2017 představila autorka jediná, a to rovnou předsedkyně střediska, Mgr. Eva Černošová¹. Na programu bylo autorské čtení a křest horké novinky, románu *Vypravěčka*.

Autorka, jednou z profesí knihovnice v malé obecní knihovně v Popovicích, hned na začátku rozesmála publikum sdělením, že není superžena. Od loňského roku totiž ke všem svým činnostem připojuje ještě krásnou funkci maminky. Ostatně

a v onom hluku přestáváme především my, mladší generace, slyšet většinou zesláblé hlasy, které zvuk letícího času nemají sílu překřičet.

Knížka, která vznikla za autorského přispění seniorů z knihovny, dalších zainteresovaných přispěvatelů, ale i za nadšené odezvy obyvatel domova důchodců U Biřičky v Hradci Králové, chce alespoň pro ty, kdo po ní sáhnou, na chvíli ztlumit hřmot z okolí a nechat tiché hlasy vyprávět...

Děkujeme!

BOUŠKOVÁ, Emílie et al. *Vzpomínka, již beru do ruky: literární dílna*. 1. vydání. [Hradec Králové]: Knihovna města Hradce Králové, 2017. 86 stran. ISBN 978-80-85059-53-3.

Kontakty na autorky:

simonova@knihovnahk.cz,

heuer@knihovnahk.cz

Web knihovny: <http://www.knihovnahk.cz/>

její několikaměsíční dcera společně s tatínkem Janem Černošem, který román své ženy jako tradičně i ilustroval, byla v publiku a byla slyšet. Román vznikl před narozením holčičky a na své vydání si musel počkat.

Jako obvykle se autorka nechala volně inspirovat lidmi kolem sebe. Předci a příbuzní se potkávají a poznávají zcela, či jen v náznacích. Román o ženách autorčina rodu roste a bují v několika rovinách. Láska, dědictví, vina, odpuštění, minulost, kariéra, touha, křivdy, tajemství... Příběh o ženách čtyř generací, jejich hledání a ztracení.

Román zaujme zkratkovitostí, prostorem, který nechává na čtenáři, aby si četl mezi řádky. Syrově, stručně a bez omáčky. A kdo je tou vy-

¹ O tom, kdo je Eva Černošová, jsme ve zpravodaji již psali. Jeden z posledních článků je k dispozici na https://www.svkhk.cz/SVKHK/u-nas-pdf_archiv/20160228.pdf (U nás, číslo 2, ročník 26, 2016).

Z KNIHOVNICKÝCH ORGANIZACÍ

pravěčkou? Na to musí přijít každý sám.

978-80-7405-424-2.

ČERNOŠOVÁ, Eva. *Vypravěčka*. Vydání první. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2017, 103 s. ISBN

Kontakt na autorku článku: hubertova@knihovnahk.cz

Eva Černošová chová dcerku

Jan Černoš s dcerkou

Frankofonní klub v rámci Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR obnovuje svoji činnost

Silvie Payen

Frankofonní klub SKIP existuje od roku 2002. U jeho zrodu stála PhDr. Jarmila Burgetová, první porevoluční předsedkyně SKIP, od roku 1998 jeho místopředsedkyně a vedoucí zahraniční komise. Výrazná osobnost českého knihovnictví, jejíž zásluhou mohl SKIP rozvíjet důležitou mezinárodní spolupráci s řadou zahraničních knihovnických spolků, dáma se schopností přimět

člověka k práci, ke které by sám neměl odvalu. Frankofonní klub vznikl po návratu ze studijní cesty do Francie a z touhy jejích tehdejších účastníků zůstat i nadále v kontaktu.

Klub pilně pracoval více než deset let a za tuto dobu uskutečnil řadu setkání s francouzskými kolegy, studijních zájezdů nebo kurzů odborně francouzštiny. Především však sdružil knihovnický z různých koutů České republiky se zájmem o frankofonní svět, francouzsky psanou literaturu

a kulturu, nebo i ty, kteří chtěli začít novou spoluprací s kolegy z frankofonních knihoven. Po odchodu dr. Burgetové klub svou činnost omezil a teprve na začátku loňského roku začal znovu aktivně pracovat.

Během roku 2017 se uskutečnilo několik již tradičních akcí, jakými jsou například novoroční pozvání do mediátéky Francouzského institutu, kde členy klubu osobně přijal ředitel mediátéky a literární sekce institutu, nebo každoroční setkání v první den knižního veletrhu Svět knihy právě ve stánku Francouzského institutu.

Ovšem důkazem toho, že se v klubu opět něco nového děje, byla březnová pozvánka do nově otevřené Románské knihovny Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje (SVK PK). Byla to jedinečná příležitost zavzpomínat na zlaté časy klubu a promluvit si o jeho budoucnosti, potřebách, tužbách i plánech. Kulturním programem, který obohatil toto setkání, bylo vedle prohlídky oddělení zahraničních knihoven SVK PK, sídlícího v historickém Scriboniovském domě na náměstí Republiky v Plzni (domě, ve kterém spal Valdštejn krátce před svým zavražděním v Chebu), také setkání s Lenkou Horňákovou Civade. Lenka Horňáková Civade je česká spisovatelka a malířka žijící a tvořící ve Francii více než dvacet let. Za svůj román o životě v komunistickém Československu *Giboulées de soleil*, který v roce 2016 vydalo nakladatelství Alma Editeur, získala mimo jiné i prestižní ocenění Prix Renaudot des Lycéens. Román napsala francouzsky a sama ho přeložila do češtiny pod názvem *Marie a Magdaleny* (nakladatelství Argo, 2017).

V září se klub sešel opět v Praze, a to při příležitosti návštěvy francouzsko-marocké spisovatelky Leily Slimani, laureátky Goncourtovy ceny za rok 2016 za román *Něžná píseň* (Argo, 2017, překlad Sára Vybíralová), která vystoupila v Knihovně Václava Havla.

Hned v následujícím měsíci měli členové klubu možnost přivítat v Praze skupinu jedenácti burgundských knihovníků, toužících poznat knihovny hlavního města České republiky.

Francouzská skupina byla velice různorodá, od pracovníků velkých veřejných knihoven v Dijonu a Mâconu po zástupce knihoven malých, venkovských. Frankofonní klub SKIP tuto studijní cestu pro své zahraniční kolegy připravil, zajistil tlumočení i průvodcovské služby. Mezi navštívenými knihovnami nesměla chybět Národní technická knihovna, mediátéka Francouzského institutu nebo Městská knihovna v Praze a její pobočky: Vozovna, Sedmička, Lužiny a Smíchov. Na závěr si francouzští kolegové přáli prohlédnout nádherné historické prostory Strahovské knihovny. Jedním z vrcholů celého jejich pobytu v Praze bylo setkání se členy SKIP, které proběhlo v Městské knihovně v Praze za přítomnosti jejího ředitele RNDr. Tomáše Řeháka a předsedy SKIP Mgr. Romana Giebische, Ph.D.

A co chystá klub v tomto roce? Především by rád oslovil a získal nové členy toužící objevovat a sdílet radost z poznávání frankofonního světa. Dobrou zprávou je, že znalost francouzštiny pro členství v klubu není podmínkou. V prvním období se Frankofonní klub zaměří na propagaci francouzsky psané literatury z oblasti Francie, Belgie, Švýcarska. Pokud bude jeho činnost podpořena dotačními finančními prostředky, zajistí klub v roce 2018 sérii tří přednášek v českém jazyce, věnovanou frankofonnímu komiksu a grafickému románu a následně pak překladům tvorby pro děti a mládež.

Klub samozřejmě naváže i na tradiční akce, jako je novoroční setkání ve Francouzském institutu, setkání na knižním veletrhu Svět knihy či spolupráce s francouzskými kluby při některých knihovnách.

Bude pracovat na společném kalendáři kulturních akcí připravovaných v různých koutech republiky a věnovaných frankofonní literární tematice. Ve spolupráci se Zastoupením Valonsko-Brusel, Francouzským institutem v Praze a Románskou knihovnou SVK PK v Plzni bude klub připravovat výběr zajímavých knižních novinek a doporučení. V neposlední řadě by měl pomáhat se zjišťováním možností stáží ve

frankofonních knihovnách a přípravou zajímavých studijních cest; ta letošní bude věnována belgickým knihovnám...

Kontakt na autorku:
payen.silvie@svkpk.cz

SKIP ČR a SKIP Východní Čechy v roce 2018

Kateřina Hubertová

Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) ČR je členěn na řadu regionálních orgánů. Ačkoli pro nás knihovníky z Královéhradeckého kraje je důležitý zejména ten východočeský, jistě ani další z regionálních organizací nám nejsou neznámé.

Národní a regionální spolky i na letošek připravily pro knihovny, knihovníky a jejich čtenáře spoustu akcí a aktivit, do kterých je možno se zapojit. Pro všechny zájemce doporučujeme sledovat weby:

- SKIP ČR <http://www.skipcr.cz/>,
- SKIP 08 Východní Čechy <http://skip.knihovnahk.cz/>.

Na webu celostátního SKIPu je možno nově nalézt třeba informace o projektu S knížkou do života – Bookstart, o kterém jsme nedávno ve zpravodaji psali.¹ Dále se dozvíte o tradičních akcích, jako jsou Březen – měsíc čtenářů, Knižka pro

Informace o Frankofonním klubu na webu SKIP: <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/frankofonni-klub-1>

Informace o Románské knihovně na webu SVK PK: <https://svkpk.cz/pro-verejnost/zahranicni-knihovny/romanska-knihovna-svk-pk/>

prvníčka, Noc s Andersenem, Biblioweb a nyní ještě trochu vzdálený říjnový Týden knihoven.

Na webu regionálního SKIPu naleznete výroční zprávu o činnosti za rok 2017 i plán aktivit na rok 2018. A neměli byste přehlédnout ani regionální projekty, které můžete využít. Na webu <http://projekty.kmhk.cz/> jsou zveřejňovány informace o projektu Seznamy dětské literatury a o soutěži Lovci perel. Seznamy jsou aktualizovány vždy v březnu každého roku a mohou pomoci knihovníkům, dětem i jejich rodičům orientovat se v dětské literatuře. Soutěž Lovci perel pokračuje pro zájemce novým ročníkem a s tímto projektem se můžete těšit i na podstatné změny a překvapení.

Je dobré ještě podotknout, že do některých akcí SKIPu je možné se zapojit, pouze pokud je knihovna či knihovník jeho členem. V případě, že se chcete stát členem, stačí napsat. Těšíme se na vás.

Kontakt na autorku: hubertova@knihovnahk.cz

¹ Viz články *Otevíráme svět – Bookstart* (č. 3, roč. 27, 2017) a *Bookstart – s knížkou do života* (č. 4, roč. 27, 2017).

Vývoj systému regionálních funkcí na Rychnovsku

Mirka Cvejnová a Naďa Kaločová

Knihovny, kdysi snad pouhé půjčovny knih, mají v okrese Rychnov nad Kněžnou tak jako ve celé České republice dlouholetou tradici, saha-

jící do předminulého století.

V poválečném období byl v roce 1959 schválen zákon o jednotné soustavě knihoven. Okresní knihovna v Rychnově nad Kněžnou se stala metodickým střediskem pro všechny

knihovny v tomto okrese. V dalších letech se prováděly povinné prověrky knižního fondu ve všech typech knihoven, vyřazovala se tzv. prohibita, která se v zapečetěných balících odvážela. Pro dobrovolné knihovníky se pořádala školení o správné knihovnické technice, doplňování knižních fondů a práci s naučnou literaturou. Povinné nástěnky oslavující tu správnou ideologii byly nezbytnou podmínkou fungování knihoven na všech úrovních. Ne nadarmo byl nadřízeným orgánem kulturní odbor okresního národního výboru (ONV). Všechny MLK (místní lidové knihovny) měly uzavřené smlouvy o napojení na příslušnou střediskovou knihovnu.

Centralizace celookresního systému knihovnických služeb byla schválena radou ONV v Rychnově nad Kněžnou v roce 1987 na základě usnesení vlády ČSR z roku 1986 a souboru opatření Rady Východočeského krajského národního výboru a v podstatě plynule navazovala na předchozí budování střediskového systému. Byl učiněn další krok k rozvoji socialistického knihovnictví. Administrativní a technické úkoly byly nadále zabezpečovány profesionálními pracovníky ve střediskových knihovnách. Dosaďadní střediskové knihovny a napojené MLK obvodu se stávají od 1. 1. 1988 organizačními útvary okresní knihovny. V okrese k 31. 12. 1988 pracovalo 119 knihoven, z toho 111 místních lidových knihoven s dobrovolnými knihovníky.

Rozpad tohoto systému nastal částečně po roce 1989. Proto bylo vydáno přednostou Okresního úřadu v Rychnově nad Kněžnou „Rozhodnutí o delimitaci knihoven“ z roku 1991. Stanovilo obvody střediskových knihoven takto: Dobruška – 17 knihoven, Kostelec nad Orlicí – 13, Opočno – 16, Týniště nad Orlicí – 12, Vamberk – 9, Rychnov nad Kněžnou – 42 knihoven a mimo systém střediskových knihoven ještě MLK Doudleby nad Orlicí a MLK Poštějín. Střediskové knihovny nakupovaly a spravovaly knižní fondy, metodicky řídily a poskytovaly odbornou pomoc. Tento systém

vzhledem k vývoji v českých obcích po roce 1989 upadal a některé knihovny postupně zanikaly.

K 1. 1. 1996 došlo i k zániku Okresní knihovny v Rychnově nad Kněžnou a současně vznikla Městská knihovna, která byla organizačně složkou města Rychnov nad Kněžnou a plnila pouze úkoly v rámci města. Teprve až od roku 2002 (v souvislosti s knihovním zákonem) dochází k postupnému obnovování knihovnických činností na okresní úrovni a Městská knihovna Rychnov nad Kněžnou se stává knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí. V rámci zajišťování výkonu regionálních funkcí je pověřenou knihovnou pro část okresu Rychnov nad Kněžnou, a to oblast Rychnov nad Kněžnou a oblast Dobruška. Situace vznikla z důvodu obtížnější dopravní obslužnosti okresu (horské oblasti Orlických hor) a také proto, že byla přerušena kontinuita knihovnických vazeb v okrese. Od července 2005 je Městská knihovna součástí společnosti Kultura Rychnov nad Kněžnou, s. r. o., jejímž stoprocentním vlastníkem je město Rychnov nad Kněžnou.

V rámci výkonu regionálních funkcí funguje v Městské knihovně metodické oddělení, které zastřešuje regionální činnost. Na základě smlouvy uzavřené se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové zajišťuje knihovna regionální funkce v oblasti poradenské a konzultační činnosti, vzdělávání pracovníků knihoven, zajišťuje tvorbu, distribuci a cirkulaci výměnných fondů, pomáhá při revizích a aktualizacích výměnných fondů, poskytuje pomoc při zpracování statistik. Dále napomáhá knihovnám a jejich zřizovatelům k potřebnému vybavení knihoven počítači a poskytování veřejně přístupného internetu. Výkon regionálních funkcí na části území bývalého okresu Rychnov nad Kněžnou je zajištěn na pracovištích v Rychnově nad Kněžnou a v Dobrušce se střediskovými knihovnami v Opočně a ve Vamberku. Odloučené pracoviště v Dobrušce bylo zřízeno k 1. 7. 2005. V té době se o 1 celý úvazek navýšil výkon regionálních funkcí; hlavním důvodem byla snaha o kvalitnější zajištění

těchto služeb v obvodu Dobruška.

V současné době tvoří oblast Rychnov nad Kněžnou, Dobruška 50 základních knihoven a 4 profesionální knihovny okresu. Středisko Dobruška spravuje celkem 19 obecních knihoven, Opočno má ve svém obvodu 7 obecních knihoven a Vamberk má 5 obecních knihoven. Pověřená knihovna Rychnov n. Kn. obsluhuje obvod s 19 obecními knihovnami. Součástí Městské knihovny v Rychnově n. Kn. jsou dvě pobočky – Lipovka a Roveň. Všechny knihovny jsou evidovány v registru knihoven na Ministerstvu kultury ČR. Městská knihovna Rychnov n. Kn. objednává u střediskových knihoven (Vamberk a Opočno) konkrétní vybrané regionální služby uvedené v objednávce. Městský úřad jako provozovatel městské knihovny vystaví faktury na základě čtvrtletních podkladů pro fakturaci o provedených službách, kterou zpracoval vedoucí městské knihovny. Po dohodě mezi pověřenou knihovnou v Rychnově n. Kn. a Městskou knihovnou v Dobrušce jedna pracovnice zajišťuje výkon regionálních funkcí na detašovaném pracovišti v Dobrušce a dle potřeby dojíždí i do Městské knihovny v Rychnově nad Kněžnou. Dohoda mezi oběma knihovnami má formu objednávky, jejímž podkladem je pracovní smlouva, platový výměr a náplň práce. Střediska vykonávají svou činnost na základě objednávek. Prostředky na nákup knih a ostatní služby jsou získávány převážně z krajské dotace a částečně od zřizovatelů knihoven, tzn. obcí. Se všemi knihovnami máme uzavřenou smlouvu

o poskytování regionálních knihovnických služeb a veřejnoprávní smlouvou o poskytnutí dotace na nákup knih (dokumentů) do výměnných fondů v rámci regionálních knihovnických služeb.

Knihovny v obcích obsluhované neprofesionálními knihovníky dnes sice nemusejí mít nástěnku poplatnou době, jsou na ně však kladeny vysoké nároky. Moderní knihovna se nemůže věnovat jen půjčování knih, ale hraje v mnoha obcích roli komunitního a společenského centra. Knihovníci se naučili pracovat s počítačem a poskytují internet, používají automatizovaný knihovnický systém, pořádají besedy pro děti i dospělé a suplují spoustu dalších činností. Tři knihovny mají samostatný automatizovaný knihovní systém Clavius, dalších 6 je napojeno na regionální knihovní systém REKS (regionální knihovní systém Clavius). Tyto knihovny mají své vlastní webové stránky, na kterých je umístěn jejich online katalog. Knihovny pracují v jedné společné databázi, a proto na ně není kladen nárok na znalost platných katalogizačních pravidel. Všechny tituly jsou zpracovávány v pověřené knihovně. Do budoucna plánujeme zakoupení knihovního systému Tritius, který nám všem poskytne větší komfort nejen při práci.

Náš střediskový systém považujeme za léty prověřený, vyhovující, efektivní a přehledný, vybudovaný na dobrých mezilidských vztazích.

Kontakty na autorky: vsknihovna@mestodobruska.cz, nada.kalocova@kulturark.cz

Regionální funkce v oblasti Kostelec nad Orlicí

Iva Havlová

Regionální knihovny v oblasti Kostelec nad Orlicí mají do roku 1991 společnou historii se současným obvodem Rychnov nad Kněžnou, protože jejich správním orgánem byla Okresní

knihovna v Rychnově nad Kněžnou. Po rozhodnutí o delimitaci knihoven v roce 1991 se tedy stejně jako na Rychnovsku střediskový knihovní systém prakticky rozpadl.

Naše oblast zahrnuje knihovny střediska Týniště nad Orlicí a Kostelec nad Orlicí, spadá

TIPY A NÁMĚTY

sem profesionální knihovna Doudleby nad Orlicí a nyní již zase profesionální Místní knihovna Častolovice, která byla několik let neprofesionální. Co se stane po neuváženém a zbytečném zničení fungujícího systému, je na našich knihovných dobře vidět. Vypočítání nákladů na obsluhu a údržbu malých knihoven naším zřizovatelem v roce 1993 vedlo k okamžitému zhoršení mezilidských vztahů mezi pověřenou knihovnou a starosty obcí, ale zůstaly ty lidské vztahy mezi místními knihovny a střediskovou knihovnou. Jen chyběly nové knihy do výměnných fondů. Kupodivu zřizovatelé obcí začali dotovat své knihovny menší částkou peněz na nákup knih nebo časopisů do vlastních fondů. V některých knihovnách pokračují ve financování dodnes.

Po roce 2002, kdy byl poprvé poskytnut grant na podporu a rozvoj regionálních funkcí, tehdy Ministerstvem kultury, přijímaly jednotlivé úřady velmi vděčně pomoc s aktualizací a revizemi knihovního fondu v obecních knihovnách, školení knihovníků, a hlavně výměnné soubory knih, které jsou hrazeny z dotace z rozpočtu Královéhradeckého kraje. V roce 2017 to bylo celkem

19 knihoven, 5 poboček a 3 výše zmiňované profesionální knihovny. Od roku 2004 si malé knihovny v Záměli, Čermné nad Orlicí, Borohrádku a tehdy neprofesionálních Častolovicích koupily licenci firmy Clavius na půjčování knih. Systém REKS, tj. centrální systém pro pověřené knihovny též firmy, ještě nebyl v nabídce. Velkou komplikací byl způsob zpracování výměnného fondu: v Týništi nad Orlicí byl knihovní systém KP-SYS a v Kostelci Clavius, takže výměnné soubory se na knihovny dodávají v odlišných automatizovaných knihovních systémech. V roce 2016 přešla pověřená knihovna Kostelec nad Orlicí na výpůjční systém KOHA, který by mohl vyřešit i tento letitý problém a konečně by technicky nezáleželo na tom, jaký program má obsluhovaná knihovna. Do roku 2017 se o celý obvod starali v obou střediskových knihovnách dva zaměstnanci na 0,5 úvazku, od června roku 2017 pracuje na celý úvazek metodik pro náš obvod, který katalogizuje ve třech odlišných systémech a najdete ho půl týdne v Týništi a půl týdne v Kostelci.

Kontakt na autorku: knihovna@biblio.cz

Internetový časopis Místní kultura představil knihovny v Královéhradeckém kraji

Andrea Součková

V letošním roce si připomínáme výročí vzniku naší republiky. Sto let od jejího založení lze dokumentovat i na příběhu knihoven, které jsou už téměř století (a řada z nich samozřejmě ještě mnohem déle) významnými kulturními, vzdělávacími a společenskými centry. Redakce časopisu Místní kultura proto nabídla knihovnám k jejich propagaci po celý rok 2018 s přesahem do roku 2019 svůj mediální prostor. Postupně se představí všechny kraje České republiky. Královéhradecký kraj měl tu čest zahájit cyklus článků o knihovnách jako první. Příspěvek naleznete na stránce: <http://www.mistnikultura.cz/fenomen-ceskych-knihoven-v-osmickovem-roce-kralovehradecky-kraj>. Na anketní otázky odpovídali vedoucí nebo zástupci knihoven z Hradce Králové, Broumova, Jičína a Kratonoh. Povídáním přispěly také významné regionální osobnosti.

Web Místní kultura, již vydává Národní informační poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) Praha, jistě využijí všichni se zájmem o kulturní dění v České republice. Časopis přináší aktuální zprávy ze společenského a kulturního života.

Kontakt na autorku: andrea.souckova@svkhk.cz
Web Místní kultura: <http://www.mistnikultura.cz/>

Místní knihovna v Radimi, Knihovna Jičínska 2017

Do čísla přispěli:

Bc. Vladimíra Buchtová – SVK v Hradci Králové, **Miroslava Cvejnová** – Městská knihovna Dobruška, **Bc. Zdeněk Drašnar** – městys Nový Hrádek, **Bc. Eva Fejtová** – Obecní knihovna Dolní Kalná, **Mgr. Iva Havlová** – Městská knihovna Kostelec nad Orlicí, **Mgr. Tereza Heuer** – Knihovna města Hradce Králové, **Mgr. Bohdana Hladíková** – SVK v Hradci Králové, **Mgr. Gabriela Holečková** – SVK v Hradci Králové, **Mgr. Hana Hornychová** – SVK v Hradci Králové, **Bc. Kateřina Hubertová** – SKIP 08 Východní Čechy a Knihovna města Hradce Králové, **Mgr. Lucie Jirků** – SVK v Hradci Králové, **Mgr. Naděžda Kaločová** – Městská knihovna Rychnov nad Kněžnou, **Mgr. Karolína Košťálová** – Národní knihovna ČR, **Zuzana Maurová** – Odborná knihovna Oblastní nemocnice Náchod, **Mgr. Zdeňka Mikulecká** – SVK v Hradci Králové, **Soňa Neubauerová** – Knihovna města Hradce Králové, **Mgr. Petr Novák** – Ústřední knihovna Univerzity Karlovy v Praze, **Ing. Tereza Otčenášková**, BA – Fakulta informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové, **Mgr. Silvie Payen** – Frankofonní klub SKIP a Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, **Ing. Jana Růžová** – Místní knihovna Urbanice, **Bc. Eva Semrádová** – SVK v Hradci Králové, **Mgr. Andrea Součková** – SVK v Hradci Králové, **Mgr. Šimona Šimonová** – Knihovna města Hradce Králové, **Robert Štěrba** – FriendlyVox, **Mgr. Michal Švec** – Skandinávský dům, **Mgr. Renáta Tetřevová** – Východočeské muzeum v Pardubicích, **Mgr. Vanda Vaníčková**, Ph.D. – Univerzita Palackého v Olomouci, **Helena Vejvarová** – Knihovna Václava Čtvrtka v Jičíně, **Mgr. Ivana Votavová** – Městská knihovna Náchod.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE A SLUŽBY V KNIHOVNÁCH

Motto:

Jedno kliknutí otevírá svět

Kampaň knihoven Královéhradeckého kraje 2018